

Hva er hverdagsforskjellene mellom partiene i bystyret?

En tilbakemelding til velgerne fra RVs bystyregruppe i Oslo

Hvem var det som **privatiserte Bekkelaget renseanlegg**? Er alle blitt for en god **miljøpolitikk i Groruddalen**? Hvem i bystyret oppfører seg som «**skrankepersonale for Erna Solberg**»? Hvem skal bestemme hvordan **byen vår** skal se ut? Hvor heldig kan **forretningsmenn** være i det Høyrestyrte Oslo?

TOM SIDE

Bruk noen minutter til å finne ut litt om hva partiene i bystyret *gjør*

Har du begynt å gå lei av løfter om hva Oslos politikere sier de skal gjøre i framtida?

Dette heftet er fritt for den slags. I stedet for løfter og erklæringer kan du her lese om hva noen av partiene faktisk har gjort fram til nå. Vi håper heftet kan være nyttig for noen av de som er i tvil om hvilken stemmeseddel som bør

brukes 15. september.

Etter at LO Oslo inviterte Ap, SV og RV til samarbeid for å få vekk det nåværende Høyre-styrte byrådet, har mange kontaktet RV og spurt om hvilke forskjeller det er mellom de tre partiene. På de neste sidene vil du finne noen svar på dette også. Vi har konsentrert oss om partienes

argumenter og stemmegivning i bystyret. Det er på den måten at partiene viser hva de egentlig står for.

Hvis et parti deltar i offentlig debatt og kritiserer nedlegging av eldrecentre og fritidsklubber og kutt i skolebudsjettene, så syns RV det bør bli offentlig kjent dersom det samme partiet i bystyret stemmer for budsjettkutt som fører til nedleggelse og mindre ressurser i skolen.

Du er velkommen til å ta kontakt med oss enten du har kommentarer eller spørsmål. RV håper på et godt valg 15. september og vil bidra det vi kan til at det Høyre-styrte byrådet må forlate kommandopostene i Rådhuset.

Oslo 7. august 2003

Oslo Rød Valgallianse

Ta gjerne kontakt med oss!

RVs bystyregruppe i Oslo

har kontor i 6. etasje i Rådhusets vestre tårn. Tlf.: 23 46 19 21

Oslo RVs valgkampkontor

er i Osterhausgata 27. Tlf. 23 98 90 57 eller 23 98 90 58. E-post: oslo@rv.no

RVs bystyreprerentanter er:

Athar Ali og Erling Folkvord.

Vararepresentant Chris Hartmann er gruppeleder.

Bare noen få saker er omtalt i dette heftet. Hvis du har tilgang til internett, kan du finne ut mer om RV og RVs politikk på disse nettstedene:

<http://www.oslo.rv.no>

<http://www.rv.no>

Hvem styrer Oslo – og hvordan gjør de det?

Oslo bystyre består av 59 representanter som velges hvert fjerde år. Bystyret har møte litt oftere enn én gang i måneden. Bystyret er delt inn i fem komiteer som forbereder sakene før de behandles i bystyret. Den daglige ledelsen av kommunen utføres av byrådet. Byrådet avgjør selv hvor stort det skal være. Nå består det av seks personer. Siden byrådsordninga ble innført, har byrådet gradvis overtatt makt som før lå hos folkevalgte organer. Bystyrets makt er blitt tilsvarende mindre.

Byrådet velges ikke

Byrådet velges ikke, verken av befolkninga eller av bystyret. Nåværende reglement sier at *«ordføreren utpeker den byrådsleder kandidaten som ordføreren etter politiske sonderinger antar kan samle størst oppslutning i bystyret for sitt byråd»*. Dersom bystyret får en vesentlig annen partisammensetning etter valget 15. september, skal avtroppende ordfører Per Ditlev Simonsen derfor først sondere litt, og så gi oppdraget med å danne byråd til den av byrådsleder kandidatene han mener har størst sjanse til å lykkes. Byrådslederen bestemmer

selv hvem som skal være med i byrådet og når de skal skiftes ut. Byrådet behøver ikke å ha stått på noen av listene ved kommunevalget. Bystyret kan avsette byrådet ved å vedta mistillit.

Saksgangen i bystyret

Byrådet forbereder saker og lager vedtaksforslag før saken sendes til en bystyrekomite. Bystyrekomiteen lager så en innstilling som sendes til bystyret. De partiene som er med i den angjeldende komiteen, kan da fremme sine egne forslag til saken hvis de ikke er enige med byrådet. Deretter skal bystyret behandle saken og fatte vedtak. I bystyremøtet har alle de 59 representantene forslagsrett. Når bystyret har fattet vedtak, er det byrådet som skal gjennomføre. Det er ikke alltid at byrådet bryr seg om å gjøre det.

Bystyret er nå delt i fem komiteer:

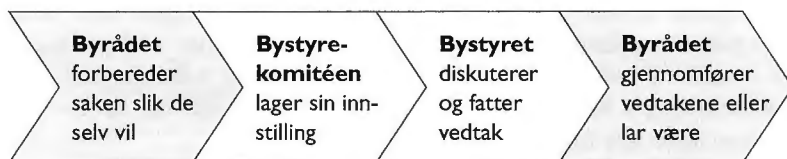
- Finanskomiteen
- Byutviklingskomiteen (Erling Folkvord er der for RV)
- Samferdsels- og miljøkomiteen
- Kultur- og utdanningskomiteen (Athar Ali er der for RV)
- Helse- og sosialkomiteen

En nokså vanlig saksgang blir derfor som illustrert i figuren nedenfor.

I praksis er det ofte annerledes. Byrådet har mye større makt i virkeligheten.

Byrådets møter foregår for lukkede dører, mens møtene i bystyret og i bystyrekomiteene er åpne, hvis det ikke fattes vedtak om å

lukke møtet. I denne bystyreperioden har det vært lukket bystyremøte bl.a. for å behandle privatiseringa av Bekkelaget Renseanlegg, og for å behandle en del av saken om å overlate utviklinga av den nye bydelen rundt Tjuvholmen til Selvaag.

Bystyret legger ikke ned ungdoms- klubber... Det ordner bydelene

Oslo bystyres siste vedtak før sommerferien inneholdt skjult drama-tikk som er lite kjent. Flertallet vedtok budsjettkutt på 81 millioner fordelt på 16 bydeler!¹ Flertallet var Høyre, Ap, SV, Krf, V og Frp.

Høyre, Frp og Krf ville i tillegg kutte 5 millioner mer enn de andre i bydel Søndre Nordstrand, og fikk flertall for det også. Mens Frp ble stående alene med sitt forslag om å ta ytterligere 5,7 millioner fra bydel Gamle Oslo. Frp vil stanse det vellykka forsøket med gratis korttidstilbud i barnehage for 4- og 5-åringene.

Når bystyret kutter i et bydelsbudsjett, er det «bare» tall. Konsekvensene merkes ute i bydelen. Der blir det mindre penger til å drive barnehager, fritidsklubb og eldrecenter. Bydelsutvalget bestemmer hva som skal bort. Bystyret vil helst ikke høre hva bystyrets budsjettkutt fører til.

Bakgrunnen for budsjettkuttet 18. juni 2003

Det er ikke offentlig pengemangel i Norge. Staten er styrtrik. Stortinget vedtar hvert år hvor mye penger som skal brukes i kommunene og hvor mye av folkets penger som skal brukes til aksjespekulasjon eller på annen måte plasseres i utlandet. Disse stortingsvedtakene er årsaken til at både Oslo og andre kommuner

har for lite penger til å bygge og drive skolene, barnehagene, heimehjelp, heimesykepleie og annen tjenesteyting som innbyggerne trenger.

Det samme Stortinget har dessuten vedtatt skattelover som gjør at kapitalistene nesten ikke betaler skatt. Aksjeeierne er for eksempel helt fritatt for å betale skatt av det aksjeutbyttet de tar ut av selskapene sine.

RV bygger sin politikk på denne virkeligheten. Vi kritiserer kommunal sløsing og stemmer mot politikernes pampelønninger og mot bevilgninger vi er uenige i. *Men hovedsaken er at Oslo kommune må ha større inntekter.* I bystyret stemmer RV derfor mot budsjettkutt som ikke har annen begrunnelse enn at bystyret må være lydige mot staten. Vi håper flere partier etter hvert vil gjøre det samme. For å komme dit, trengs det først og fremst massivt engasjement, aksjoner og press fra fagforeningene, idrettslag, pensjonistforeninger og alle andre som bryr seg. Når presset blir hardt nok kommer også Stortinget til å bøye av, men ikke før.

De visste hva de gjorde

Bystyrevedtaket 18. juni betyr at 16 bydeler fikk redusert budsjettene sine midtveis i året. Dette blir ekstra dramatisk fordi de fleste

bydelene hadde for knappe budsjetter fra før. Fem dager før bystyremøtet trykte Aftenposten en oversikt som viser at to tredjedeler av bydelene trenger 100 millioner ekstra hvis de skal opprettholde virksomheten sin ut året.²

Hovedårsaken til dette er at bystyret ikke tok hensyn til hva det koster å drive den tjenesteytinga som er i gang i hver bydel, da bystyret i fjor høst vedtok bydelsbudsjettene for 2003. Bystyrets flertall la størst vekt på å være lydige mot statens spareordrer. *Derfor vedtok flertallet bydelsbudsjetter som allerede i utgangspunktet var for små.* Bystyret tok heller ikke hensyn til at mange bydeler hadde store oppsamla underskudd fra fjoråret. Budsjettkuttene som bystyret vedtok 18. juni skal tvinge bydelene til å dekke inn det som kalles underskudd fra 2002.

RV er uenig i dette. RVs bystyremedlemmer er lojale mot befolkninga i Oslo, og mener bystyret også skal være det. Bystyret må si nei til de uansvarlige spareordrene fra Storting og regjering. Når bystyret ikke gjør det, tvinges bydelene til å legge ned virksomhet som ikke er lovpålagt, som for eksempel ungdomsklubber og eldresentre.

Lovpålagt tjenesteyting, som jo er bra, er blitt et særskilt problem. Det kan blant annet for gjelde kostnadskrevende omsorgstiltak for multifunksjonshemmede unger. RV er i

mot at lovfestede rettigheter for noen skal finansieres med kutt i forebyggende ungdomsarbeid. For å unngå slik urettferdighet, har RV foreslått at lovpålagte tjenester som ytes i bydelene skal dekkes over kommunens sentrale budsjett. SV har fremmet forslag som peker i samme retning. Begge deler er avvist av bystyret.

Bydelenes budsjettkutt på til sammen 86 millioner ble vedtatt 18. juni, uten at bystyret hadde oversikt over hva dette fører til. RV synes det er et minstekrav at følgene av et budsjettkutt skal være kjent på forhånd. Situasjonen er helt prekær mange steder. Derfor foreslo RV å utsette budsjettendringene til bystyrets augustmøte, og at byrådet til da skulle lage en oversikt over hvilke tilleggsbevilgninger bydelene og skoleetaten har bruk for i 2003.

Men her var dessverre både Ap og SV aldeles uenige med RV. Bystyreprotokollen gir klar beskjed: «RVs forslag ble forkastet mot 2 stemmer (RV)».³

I tabellen på neste side kan du se hvor mye bystyreflertallet kutta fra hvert bydelsbudsjett 18. juni. Tallene i tabellen er henta fra en oversikt i Aftenposten 13. juni 2003 som viste hvor store tilleggsbevilgninger hver bydel hadde bruk for.

Fordi bystyret avviste RVs forslag om å få laget en oversikt over hvilke tilleggsbevilgninger bydelene trenger, har vi ikke sikre og

Bydelsnavn*	Bystyreflertallets budsjettkutt 18.6.03	Sannsynlig underskudd før siste kutt ble vedtatt
St.Hanshaugen-Ullevål	5 267 000	5 285 000
Sagene-Torshov	2 055 000	15 199 000
Gamle Oslo	8 500 000	
Ekeberg-Bekkelaget	5 234 000	5 800 000
Nordstrand	81 000	2 194 000
Søndre Nordstrand	7 284 000	22 600 000
Lambertseter	6 987 000	2 927 000
Bøler	4 262 000	
Østensjø	7 481 000	3 430 000
Hellerud	3 385 000	11 088 000
Furuset	1 160 000	1 725 000
Stovner	9 053 000	5 498 000
Romsås	5 619 000	2 787 000
Grorud	8 442 000	3 648 000
Sogn	6 841 000	5 831 000
Ullern	4 801 000	5 950 000

* Oversikten omfatter bare de bydelene som fikk 2003-budsjettet redusert 18.juni

sammenlignbare tall. Men Aftenpostens tallkolonne til høyre i tabellen viser i alle fall at det de fleste bydelene trengte, var tilleggsbevilgninger. Bystyrets svar var dramatiske budsjettkutt halvveis i året.

«Fordi det skaper ansvarliggjøring,» sier SV

Flertallets argument for disse budsjettkuttene, er at de er en oppfølging av bystyrets altfor knappe budsjettvedtak fra i fjor høst. Da vedtok nemlig bystyret, mot RVs stemmer, kjøreregler som sier at de bydelene som overskred budsjettet i 2002 skal ta igjen dette ved å redusere budsjettet i 2003.⁴

Ivar Johansen, som er bystyremedlem for SV, har argumentert i Akers Avis for at bydelene må dekke budsjettoverskridelser selv, begrenset til 5 % av sitt totalbudsjett: «Jeg tror dette er klok budsjettpolitikk fordi det skaper ansvarliggjøring. Men bare dersom virksomhetene kan stole på at bystyret mener alvor. SV er til å stole på».⁵

Da blir spørsmålet hvem man skal være ansvarlig overfor. RV setter hensynet til folk først. Men flertallet mener tydeligvis at bystyremedlemmers fremste plikt er å være lojale mot de sparedirektiver som til enhver tid kommer fra Stortinget, regjeringen og kommunalministeren.

RV har hittil brukt plassene våre i kommunestyret til å slåss mot den slags politikk, sammen med de som rammes. Det er i grunnen derfor RV stiller til valg.

Kildehenvisninger

1 Fordelingen finner du i finanskomiteens innstilling til sak 221 i bystyrets møte 18. juni 2003: Årsbudsjett 2003 - Virkninger av regnskap for 2002 mv.

- 2 Side 15 i Aftenpostens aftennr. 13. juni 2003.
- 3 Protokoll fra sak 221 i bystyrets møte 18. juni 2003.
- 4 Bystyrets budsjettprotokoll fra 12. desember 2002, side 223. (Ved tilsvarende avstemning året før, gjorde RV en feil på slutten av bystyremøtet og stemte for samme regler.)
- 5 Innlegg i Akers Avis juli 2003, også lagt ut på Oslo SVs nettside 24. juli 2003.

Hva slags «frihet» er det kommunene trenger nå?

Ulike regjeringer har det siste tiåret økt kommunenes oppgaver uten at det har fulgt mer penger med. Samtidig flommer statskassa over av hundretalls milliarder. I denne situasjonen mener RV at kommunene bør reise felles økonomiske krav mot staten. Folkeaksjonen Velferd, som nå har tilslutning fra over 80 kommuner,¹ har arbeidet mye for å utforme en felles strategi der kommunene står sammen mot staten.

SVs valgmanifest 2003 lanserer en annen linje som vil skape splid mellom kommunene. SV krever her «*større frihet for kommunene til selv å bestemme nivået på kommuneskatten*». I Oslo har SV fulgt opp dette og fremmet forslag i bystyret om å «*utrede å gjøre Oslo til en forsøkskommune for fritt kommunalt skattøre*»² Dette siste betyr at kommunestyret fritt kan bestemme hvor høy den kommunale inntektsskatten skal være. Både Ap, V og Krf stemte for å få dette utredet.

Hans Petter Aas (SV) begrunnet forslaget slik:

Bystyret har ikke anledning til å øke skattene på innbyggernes inntekter, selv om innbyggerne skulle ønske det. Det er ønskelig at bystyret i større grad enn i dag kan bestemme skatteinn-

*tektene og det bør innføres en forsøksordning i Oslo med fritt kommunalt skattøre. En slik ordning vil gi bystyret større muligheter til å synliggjøre politikernes ansvar og ambisjoner for innbyggerne og vise sammenhengen mellom inntekter og utgifter.*³

RV mener SV med dette forslaget har kommet i skade for å lage enda et argument til de stortingspartiene som ødelegger kommuneøkonomien. Kommuner som har det som kalles godt skattegrunnlag, vil kunne få flere inntekter ved å øke inntektsskatten. Mens svært, svært mange kommuner ikke kan få nevneverdig resultat av en slik skatteøkning. Dermed får en lettere splittelse mellom kommunene, i stedet for den enheten som Folkeaksjonen Velferd har begynt å bygge. Stortinget fritas fra ansvaret for velferdsstaten. Dette vil virkelig øke Forskjellsnorge.

Om SV-forslaget vinner fram, blir kommuner med ulik økonomi ramma på ulik måte. Distriktskommuner med lave gjennomsnittsinntekter har som nevnt ingenting å hente. Men det er også naturlig at bykommuner, som Oslo, med høyere utgifter vil tape på dette. Om Oslo da ber om mer statlige penger

på grunn av sine høyst reelle storbyproblemer, kan Stortinget og kommunalministeren svare at Oslo først får øke inntektsskatten og se til å holde orden i eget hus. Da blir det vanlige lønnstakere i Oslo som får regninga, ettersom det er de som betaler inntektsskatt.

RV oppfordrer SV til å legge bort forslaget om at hver kommune skal «bestemme nivået på kommuneskatten». La oss heller jobbe på lag for å hindre splid og for at by- og landkommuner skal stå sammen mot statens struping av kommuneøkonomien.

Kildehenvisninger

- 1 Du kan lese mer om Folkeaksjonen Velferd på: <http://www.velferdsstaten.no/folkeaksjonen/folkeaksjonen.htm>. Per 19. mai 2003 hadde 87 kommuner, ordførere, fylkeskommuner og bydeler sluttet seg til aksjonen.
- 2 SV-forslag i bystyre 27. mai 2003 som Ap, SV, V og Krf stemte for.
- 3 Interpellasjon fra Hans Petter Aas i Oslo bystyre 27. mai 2003.

Privatisering la miljøpolitikken under markedskreftene

Det er over 10 år siden oppsplittinga av Renholdsverket begynte. Renholdsverket som burde blitt utvikla til ei moderne miljøbedrift med samfunnsmessige målsettinger, ble overlatt til markedskreftene. Det som skjedde, er et lærestykke om metodene som brukes og hva som blir resultatet når kommunal virksomhet steg for steg blir omdanna til AS.

Tvungen kommunal renovasjon ble innført i Oslo i 1932 og i Aker fra 1950. Hele byen ble delt opp, slik at hvert arbeidslag hadde ansvar for ei rute, eller et område. I 1990 hadde Renholdsverket en bilpark på 140 enheter og rundt 500 ansatte som hadde tariffavtale og vanlige, kommunale pensjonsrettigheter.

I 1991 brukte H og Frp byrådsmakta si og bestemte at halvparten av rutene skulle ut på anbud, uten at det var noen forberedt realitetsbehandling av dette spørsmålet i bystyret.¹ Ap/SV-byrådet som overtok etter valget i 1991, sørga for at Renholdsverket ble delt i to deler. Renovasjonsvirksomheten ble utskilt og ble en kommunal bedrift med navnet Miljøtransport.

I 1995 fant Ap/SV-byrådet ut at tida var inne til å ta et nytt steg – i feil retning. Bystyret vedtok, mot RVs ene stemme, å omdanne den

kommunale bedriften Miljøtransport til *Miljøtransport AS*. RVs representant hevda i bystyret

... at også SV er med på å legge miljøpolitikken under markedskreftene. Det er det det handler om. Et A/S er forpliktet til å drive slik at de har best mulig inntjening. (...) Vi minner om at det å gjøre selskapet om til A/S også betyr at EØS-avtalen får belt andre konsekvenser. Så lenge Miljøtransport er kommunens egen virksomhet er det ikke samme plikt til å hente inn anbud som når man får et A/S som konkurrerer på linje med andre. (...) Dersom A/S Miljøtransport skal drive mer lønnsomt enn det Miljøtransport har gjort til nå, kan det veldig fort bli de ansattes lønns- og arbeidsvilkår som blir salderingsposten. Kanskje ikke med en gang, men veldig sannsynlig nokså snart.²

SVs representant så kanskje problemene som var i vente, men forsvarte likevel omdanninga til A/S: «Det er meget viktig at trykket på arbeiderne ikke øker. Når vi likevel går inn for å omdanne Miljøtransport til A/S er det fordi en bedrift i

et konkurranseutsatt marked har behov for å ta raske forretningsmessige beslutninger.»³

Siden har det gått slag i slag. Ansattes lønns- og arbeidsvilkår ble salderingsposten. Private transportfirmaer har overtatt og utkonkurrert Miljøtransport AS, nettopp fordi de kan basere seg på dårligere lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår. Kvaliteten på det utførte arbeidet ble dårligere.

Veien ut av uføret er å gjeninnføre kommunal renovasjon i Oslo. RVs forslag om dette er enda ikke behandla i bystyret. På grunn av EØS-avtalen er det bare ved at kommunen sjøl overtar all henting og handtering av forbruksavfall i egen regi, at det går an å slippe unna

kravet om stadig nye anbudsrunder, som presser lønns- og pensjonsvilkår nedover.

Bystyret har lov til å vedta at henting og håndtering av forbruksavfallet i Oslo *ikke* skal være en del av «*et konkurranseutsatt marked*». Det som trengs er et flertall i bystyret som har mot og politisk vilje til å gjøre akkurat det.

Kildehenvisninger

- 1 Det var gjort et bystyrevedtak 22. juni 1988 om at byrådet kunne lyse ut renovasjonsruter på entrepriser.
- 2 Magnhild Folkvords innlegg i bystyret 20.12.95, sak nr. 915. Omdanning av Miljøtransport til aksjeselskap.
- 3 Hanne Fehn Dahles innlegg i bystyret 20.12.95, sak nr. 915.

Privatisering av vann og avløp er big business på kontinentet – og er på vei til å bli det i Oslo

Ap vakler fra det ene standpunktet til det andre i privatiseringssaker. Privatiseringa av nye Bekkelaget rensaneanlegg i 2000 er den første saka der et utenlandsk firma ble invitert inn på vann- og avløpssektoren i Oslo.

Alle må ha vann, hver dag. Vann og avløp er derfor kjempebusiness i byer på kontinentet der private aktører har fått overta i store områder. Oslo har over 1 600 km med hovedvannledninger som i 2002 leverte ca. 95 millioner kubikkmeter drikkevann. Ledningene for spillvann, avløp og overvann er drøyt 2 200 kilometer. Det er mange som ser at dette kan bli et profitabelt marked.

Byrådet dikterte

Høyrebyrådet brukte rå metoder da de for drøyt tre år siden lanserte det første privatiseringsframstøtet på vann- og avløpssektoren. De heldige utvalgte var et britisk firma som debuterte i Norge gjennom *Arbeidsfellesskapet Kaldnes-Purac-Selmer*.

Byrådet *skulle* ha igjennom en 15 års kontrakt på privat drift av det nye Bekkelaget rensaneanlegg.

Men så viste det seg at det ikke var holdbare økonomiske argumenter for dette. Vann- og avløpsetaten

gjorde grundige, sammenlignende beregninger av erfaringene fra det gamle anlegget og det britiske tilbudet på å drive det nye. Sett fra byrårets synsvinkel var konklusjonen nedslående:

I hovedsak, når det gjelder spørsmålet om kommunal drift eller drift i regi av utbygger i henhold til fremforhandlet opsjon er det ikke dokumenterbare kvalitets- eller kostnadsforskjeller av en slik betydning at det entydig taler for den ene eller annen løsning.¹

Merete Agerbak-Jensen, som da var byråd for miljø og samferdsel, godtok ikke slik faglig sjølstendighet fra en fagetat. Hun ga etaten ordre om å lage et nytt notat.

Ap sa ja uten å lese kontrakten

Men om man leser denne andre utredninga² grundig og i sammenheng med den første, ser man at det ikke foreligger noen nye økonomiske fakta som har betydning. Den bestilte påstanden om at privat drift skulle gi en besparelse på 2,5 millioner sammenligna med kommunal drift av samme anlegg, var grepet ut

av lufta. Den var *ikke* bygd på økonomiske beregninger av sammenlignbare størrelser, ganske enkelt fordi man bare hadde erfaringstall fra det gamle renseanlegget. Byråd Agerbak-Jensens påstand var like «sann» og like mye bygd på fakta som om hun hadde sagt at: «Baner smaker bedre enn epler» og så bedt bystyret vedta dette.

Da saka kom til bystyrets Samferdels- og miljøkomite, der RV ikke er med, var kontrakten hemmeligstempla. Komitemedlemene fikk ikke en gang kopi av den. Kommunaldirektør Jo Frisch hadde nemlig bare fått ett eksemplar med ordre om at han ikke fikk lov å kopiere og at «innsyn i dokumentet er underlagt taushet».³

Dette var ikke noe problem for Arbeiderpartiet som gjorde felles sak med H og Frp og sa JA til privatisering, uten å ha lest kontrakten. RV godtok ikke en slik framgangsmåte. Vi krevde saka utsatt for å få tid til å lese kontrakten. I bystyrets junimøte fikk vi gjennomslag for dette.

- Som å tro at trebiter fra Kristi kors kan helbrede

Selve kontrakten viste seg å være slik at den gir framtidige fordeler til det britiske firmaet og skaper problemer for Oslo kommune. Etter å ha lest kontrakten, argumenterte Erling Folkvord slik da saka ble behandla i lukka bystyremøte 30. august 2000:⁴

I denne saka er privatisering ideologisk eller nærmast religiøst begrunna. Med «nærmast religiøst» meiner eg at privatiseringa av Bekkelaget Renseanlegg er begrunna med påståtte fakta, som ved nærmare etter-syn viser seg å ikkje vere anna enn uttrykk for tru eller håp frå Høgrebyrådet, Frp og Arbeiderpartiet, omtrent slik som trua på jomfrufødsel og trua på at berøring av trebiter frå Kirsti kors kan helbrede sjukdom.

...

Langt alvorlegare er det at den private kontrakten gjer det vanskelegare for kommunen å modernisere drifta og forbetre rensgraden etter kvart som det blir muleg, utan å pådra seg ekstrakostnader. Dette handlar om framtidens miljø rundt Oslo. 15 år er lang tid. Det er sannsynleg at både erfaringane og kunnskapen hos dei som driv anlegget og sjølve teknologien blir så mye betre i løpet av 15 år, at det blir muleg å få til betre rensing enn det som konsesjonsvilkåra frå 1990-talet krev. Men no vil kvar einaste slik forbetring utløyse nye prisforhandlingar. Og som Vann og avløpsetaten presist uttrykker det:

«I en slik situasjon har det private selskap en gunstigere forhandlingsposisjon enn kommunen. Det kan i så fall være

billigere å foreta slike endringer i kommunal regi.»⁵

Denne kontrakten er sånn utforma at det som om fem år eller ti år vil være ei naturleg og heilt nødvendig forbetring av rensemotodane, gir det britiskeigde selskapet samme gunstige posisjon som ein entreprenør som kan utføre ein stor del av eit oppdrag som tilleggsarbeid mot timerekning, berre fordi oppdragsgivaren var slumsete og lite framsynt - eller «snill» - da kontrakten vart formulert.

RVs standpunkt mot privatisering er og bygd på eit ideologisk heilbetssyn. (...) Men vi byggjer ikkje på håp og tru og falske påstandar.

RV meiner eit renseanlegg skal ha samfunnets og folkets beste som sitt overordna mål, ikkje bedriftsøkonomisk avkastning for ein kapitalist. Vi veit av erfaring at ei slik bedrift må ha ei samfunnsmessig målsetting hvis teknologiske forbetringar skal komme Oslofolk til gode. Derfor er det eit tydeleg vasskilje mellom

desse to ideologiske grunnvingane for eit standpunkt.

Mange sosialdemokrater var oppgitt over at Arbeiderpartiet valgte privatisering som linje i denne første prøvesaken innenfor vann- og avløpssektoren. Men Høyre og Frp var glade.

Aps JA til privatisering var ikke en enkelthendelse, begrensa til teknisk sektor. Bare en måned tidligere hadde sosialminister Guri Ingebrigtsen (som nå er ordfører i Vestvågøy) forklart til Dagsavisen at hun «vil ikke advare mot at man setter bestemor ut på anbud».⁶

Kildehenvisninger

- 1 Notat fra Vann- og avløpsetaten datert 3. februar 2000.
- 2 Notat fra Vann og avløpsetaten datert 28. februar 2000.
- 3 Hemmeligstempla brev av 8. juni 2000 til kommunaldirektør Jo Frisch personlig fra direktøren i Vann- og avløpsetaten.
- 4 Se referat fra sak 468 Drift av Bekkelaget renseanlegg i bystyremøte 30. august 2000.
- 5 Notat fra Vann og avløpsetaten av 3. februar 2000.
- 6 Intervju i Dagsavisen 24. juli 2000

«Bestemor på anbud» – hva mente en Ap-statsråd om det?

Dagsavisen spurte for tre år siden daværende sosialminister Guri Ingebrigtsen (Ap) om hun, i likhet med sin forgjenger Magnhild Meltvedt Kleppa (Sp), ville advare kommunene mot å konkurransutsette pleie- og omsorgstjenester. Guri Ingebrigtsen som i dag er ordfører i Vestvågøy, ville ikke det. For Dagsavisens lesere forklarte hun sitt og partiets syn på privatisering i eldreomsorgen slik:

Ingebrigtsen: Jeg vil advare mot at man går så langt at man ikke har kompetanse til å vurdere hva man driver med. Men erfaringene har jo vist at vi ikke har løst problemene så godt fra den offentlige siden heller.

Dagsavisen: Så du vil ikke advare mot at man setter bestemor ut på anbud?

Ingebrigtsen: Jeg er opptatt av at bestemor får de beste tjenestene. Ikke av hvem som yter dem, sier Ingebrigtsen.

- Det vi aldri må gi fra oss, er at det offentlige har ansvaret, presiserer sosialministeren.¹

Hva betyr det så at «det offentlige har ansvaret»? I praksis betyr det at kommunen inngår kontrakt om at

et privat firma skal drive for eksempel et sykehjem. Firmaet er forpliktet til å yte de tjenestene som er beskrevet i kontrakten, og ikke noe mer. Det er kommunens ansvar hvis viktige arbeidsoppgaver ikke er tatt med i kontrakten.

Høyres byrådsleder Erling Lae kunne neppe ha uttrykt seg klarere enn Ingebrigtsen gjorde. Han gjentar ofte at det ikke betyr noe hvem som driver eldreomsorgen, så lenge kommunen beholder ansvaret. Forskjellen er at når Erling Lae sier akkurat dette, da sier han også, som sant er, at dette er Høyrepolitikk.

Kildehenvisninger

1 Intervju i Dagsavisen 24. juli 2000

Når kommunen stjeler, mener de fleste i bystyret at det er nok å betale tilbake en del av det den har stjålet

Etter å ha strittet imot i flere år, måtte byrådet i juni 2003 innrømme at Oslo kommune helt siden 1999 har krevd inn ulovlig foreldrebetaling i SFO (Skolefritidsordningene). Byrådet foreslo til slutt tilbakebetaling av 34,8 millioner, men uten å betale renter. I bystyret ble RVs forslag om å betale renter vedtatt. Dette økte tilbakebetalinga med drøyt 10 millioner. Aksjonskomiteen *Foreldre for en bedre SFO i Oslo* hadde dermed fått rett og vunnet fram med en stor del av sine krav.

Men bystyredebatte ble merkelig. De fleste partiene mente det var unødvendig å betale tilbake hele beløpet som kommunen hadde tatt fra flere tusen barnefamilier!

Kampen om SFO-betalinga fra 1999 til 2003 handler om at byrådet bestemte seg for å kreve mer foreldrebetaling enn det var lovlig adgang til. Byrådet ville spare penger. Byrådene Bård Folke Fredriksen (H) og Trine Skei Grande (V) gambla med at foreldrene ikke ville klare å bevise den omfattende fuskinga med regnskapene. Men der tok byrådene feil.

Fordi det handler om flere år med feilaktig føring av regnskapene, er saken vanskelig å forklare. Byrådets fusk ville nok ha lyktes, om det ikke var for ildsjelene i *Foreldre for en bedre SFO i Oslo*.

SFO-prisene har variert fra skole til skole. Regnskapene har systematisk blitt ført på uriktig måte. Det ble en stor jobb å ta fatt på, da byrådet til slutt ble tvunget til å foreta enkeltvis kontrollregning for hvert barn som har hatt SFO-plass i disse årene.

Opplyringslovens forskrift hadde fram til 1. august 2003 regler om hvordan utgiftene til SFO skal deles mellom staten, kommunen og foreldrene. Forskriften, som ikke var svært vanskelig å lese, sa klart fra at det er en del utgifter kommunen skal dekke. Det gjelder bl.a. «*at kommunen skal dekke kostnadene til lokaler (bl.a. busleie, strøm, renhold og vaktmester), fast utstyr (møbler, hvite- og brunevarer osv.), utearealer og de administrative kostnadene i forbindelse med skolefritidstilbudet*».¹ Det var også presisert at «*metr-kostnader på grunn av særskilte behov eit barn kan ha, skal ikkje reknast med i utrekninga av sjølvkost*». Byrådet i Oslo brydde seg ikke om dette og tok deler av kommunens egne utgifter med i beregningsgrunnlaget for foreldrebetalinga.

Forskriftens § 23-2 krevde også at «*kommunen må kunne dokumentere dei kostnadene som inngår i berekningsgrunnlaget for foreldrebetalinga overfor foreldre og tilsynsmyndigheit*».

Allerede 28. februar 2001 fastslo Statens utdanningskontor at byrådet brøt forskrifta: «*Konsernbidrag skoleetaten, (felleskostnader SFO)*

Foreldre for et bedre SFO fra venstre Bjørnild Stokvik, Ellen Røsjø og Anne Hege Tangen

internbusleie, strøm, kommunale eiendomsgebyr og andre service og driftsavtaler» er et kommunalt ansvar, og skal derfor ikke inngå som en del av foreldrebetalingen. Like etterpå konkluderte Namsretten med det samme, nemlig at kommunen ikke hadde lov til å belaste foreldrene administrative kostnader, husleie, renhold mv.²

Siden da har byrådet strevd for å finne på nye utgifter som kan belastes foreldrene i stedet for disse utgiftene som var ulovlig å legge over på foreldrene. For å få et større beregningsgrunnlag for foreldrebetalinga

fant byrådet i 2001 på at SFO-enes antatte utgifter til pensjonsordninga skulle regnes med. Da byrådet kom på denne muligheten, var SFO-regnskapene for 1999 og 2000 for lengst avslutta utan at pensjonspremien var regnskapsført der med ei eneste krone. Byråd Skei Grande (V) ble derfor nødt til å konstruere antagelser med tilbakevirkende kraft. Skei Grandes etterfølger, byråd Kjell Veivåg (V), opererer derfor med noe han kaller «estimerte pensjonskostnader». Dette blir galt av flere grunner.

For det første bruker byrådet kommunens gjennomsnittstall når de «estimerer». Det blir galt bl.a. fordi mange SFO-ansatte ikke en gang har vært innmeldt i pensjonsordninga..

For det andre er dette ei grov forskjellsbehandling av foreldrene. Byrådet krevde nemlig ikke at alle foreldre skal etterbetale for pensjonskostnadene. Nei da, dette kravet rettes bare mot de foreldrene som har betalt for mye og derfor har penger til gode hos kommunen.

For det tredje er det sannsynligvis ulovlig å bruke metoden med «motregning» i en slik sak. «Motregning» betyr at byrådet sjøl trekker fra «estimert pensjonskostnad» i det beløpet som foreldre har til

gode før de foretar tilbakebetaling. Det hører med til saken at det som trekkes fra ikke er oppgitt på utbetalingsgiroene som er sendt ut i løpet av sommeren.

I dette spørsmålet har *Foreldre for en bedre SFO i Oslo* bl.a. full støtte fra Forbrukerrådet. RV mener det enkleste og det eneste rettferdige er å se helt bort fra «estimerte pensjonskostnader».

Men ettersom spørsmålet er innfløkt og noe av sakens fakta var uavklart, foreslo RV at byrådet skulle samarbeide med Foreldreaksjonen for i det minste å finne ut hva som er fakta og hva som er politiske eller andre uenigheter. I bystyret 18. juni foreslo RV:

1. Byrådet bes fremme en sak for bystyret med utredning av de gjenværende uavklarte spørsmål vedrørende foreldrebetalingen i SFO for årene 1999, 2000 og 2001.
2. Byrådet bes invitere Foreldre for en bedre SFO til å være med i en forberedende arbeidsgruppe før byrådet utarbeider sin innstilling til bystyret.

Før vi fremma forslaget hadde vi fått bekrefta at *Foreldre for en bedre SFO i Oslo* var villig til å bli med i ei arbeidsgruppe. Det var flere uavklarte spørsmål enn pensjonskostnadene. *Foreldreaksjonen* har bl.a. påvist feil føring av utgifter som gjelder unger med spesielt store omsorgsbehov. Dette skal betales av

kommunen, men er noen steder blitt belasta foreldrene.

Bl.a. fordi RV både i 2001 og 2002 hadde fått til et bredt samarbeid med mange partier i SFO-saken, hadde vi godt håp om at dette forslaget skulle bli vedtatt. Men håpet slukna da SVs Kari Pahle, som er nestleder i kultur- og utdanningskomiteen og byrådsleder kandidat, ga beskjed om at SV ville stemme i mot. Pahle holdt et engasjert innlegg for dette standpunktet. Hun hadde ingen sans for Foreldreaksjonens argumenter og sa bl.a.: «*Jeg vil si at jeg syns bystyret nå har utøvd et veldig godt politisk arbeid på tvers av partiene. Vi får det altså av og til til. Og da vil jeg si, at da står det ikke store og alvorlige sprik igjen*».

Bystyrets protokoll forteller at «RVs tilleggsforslag fra bystyret ble forkastet mot 6 stemmer (RV, Kjell Grønnevik (Uavh.), Sissel Dagslet (Uavh.), Einar Lonstad (Uavh.) og Thor Petter Krosby (Uavh.))».

RV fortsetter samarbeidet med *Foreldre for en bedre SFO i Oslo*. Denne saken er ikke slutt før alt som kommunen har krevd inn ulovlig er betalt tilbake.

Kildehenvisninger

- 1 Denne formuleringa er fra statlig Rundskriv F-016-99 datert 2. mars 1999. Tilsvarende har blitt tatt med i nye rundskriv fram til reglene ble oppheva 1.8.2003.
- 2 Namnsrettsskjennelse av 12. mars 2001 vedr. sak anlagt av foreldre ved Ruseløkka skole.

TT – transporttilbudet som ble halvert

Transporttjenesten for funksjonshemmede, som ble oppretta for snart 30 år siden, ble i løpet av 1990-tallet utvikla så langt at også bevegelsehemmede som ikke kan reise med buss og bane, fikk en viss mulighet til å reise kollektivt. I valgkampen for fire år siden var det ingen som hadde halvering av TT-tilbudet som kampsak og valgløfte. Likevel er det akkurat dette som har skjedd.

Det skjedde ingen dramatisk økning i antall brukere av TT-tjenesten. Men byrådet kom fram til at TT-tjenestens kostnader var en trussel mot det de kaller «kommunens økonomiske handlefrihet». For å øke denne friheten for kommunens ledelse, bestemte de seg for å ta rettigheter fra de TT-reisende. Angrepene på TT-tjenesten har kommet i flere runder i denne bystyreperioden. De største kuttene ble vedtatt i desember 2001.

Gjennom regelendringer som bystyret vedtok 12. desember og kraftige kutt i budsjettvedtaket like etterpå ble retten til fritidsreiser redusert til 25 turer per år for de TT-brukerne som er over 67 år, dvs. 12 reiser tur-retur pluss én enkeltreise.

Byrådet er selv godt fornøyd, og mener at de på to år klarer å halvere antallet TT-reiser: «Tildeling ut fra kvote har gitt bedret budsjettkontroll,» sa samferdselsbyråd Hilde

Barstad (H) i budsjettforslaget for 2003.

Antallet TT-reiser i 2001 var 2,1 mill.

Antallet TT-reiser i 2002 var 1,25 mill.

Byrådet opplyste høsten 2002 at de skal kutte enda mer: *«Innenfor byrådets budsjettforslag anslås nedgangen å fortsette til ca. 1 010 000 reiser i 2003»*,¹ dvs. under halvparten av hva det var i 2001.

RV er uenig i de drastiske kuttene som er gjennomført, og har flere ganger foreslått å gjeninnføre de gamle reglene. Ved siste budsjettbehandling foreslo RV: *«Reglene fra 2001 for TT-kjøring gjeninnføres. Byrådet fremmer forslag om budsjettendring i tråd med dette»*. Forslaget ble avvist mot to stemmer.²

Byrådet går enda lenger, og får dessverre støtte fra nesten alle i bystyret. Høsten 2003 foreslo de å pulverisere ansvaret for TT-tjenesten ved å flytte ansvaret vekk fra bystyret og ned til bydelsnivå. De uttrykte det selv på denne måten i budsjettforslaget for 2003: *«Per i dag er Samferdselsetaten tillagt det administrative ansvaret for TT. Det legges til grunn at ansvaret for godkjenning og finansiering av TT-brukere overføres til bydel ved bydelsreformen fra 2004»*.

RV fremmet i desember 2002 forslag om at ansvaret for TT-tjenesten skulle beholdes i bystyret. RV ønsket i det minste å sikre likebehandling, og ville holde fast på at TT-brukernes rettigheter er noe bystyret skal stå til ansvar for. Også dette forslaget ble avvist mot RVs 2 stemmer.³

Kildehenvisninger

- 1 Fra byrådets budsjettforslag for 2003.
- 2 Forslag S21 i protokoll fra bystyrets budsjettmøte 12. desember 2002, side 199.
- 3 Forslag S22 i protokoll fra bystyrets budsjettmøte 12. desember 2002, side 199.

Da morsmålsopplæringa ble ofra i kampen om byrådsmakt

RV mener at hvert enkelt individ skal ha rett til å lære eget morsmål i den offentlige skolen. Men for 12 år siden ville Arbeiderpartiets påtroppende byrådsleder Rune Gerhardsen ha slutt på at minoritetselvene fikk morsmålsopplæring. Skulle SV bli med og dele byrådsmakta, måtte de godta dette. Tusentalls minoritetselver har siden måttet betale SVs første inngangsbillett til byrådskontorene.

Å lære seg å beherske eget morsmål både muntlig og skriftlig har betydning for seinere personlig utvikling. Unger drømmer alltid på morsmålet. Når et barn først tilegner seg begrepene og ordene som beskriver dem, på sitt eget morsmål, blir det etterpå lettere å lære andre språk. God morsmålsopplæring vil også gjøre det lettere for elevene å tilegne seg fullgod norsk og dermed å få fullt utbytte av skolegangen for øvrig.

For det norske samfunnet vil det jo dessuten bare være en berikelse om mange behersker flere fremmedspråk. Med økende internasjonalt samkvem er det kun fordel ved at så mange språk som mulig blir utvikla og brukt blant folk som bor i Norge. I dagens Oslo er det stikk motsatt. I mange familier har ikke barna lært sitt eget morsmål skikkelig, mens flere i for-

eldregenerasjonen behersker norsk bare i begrensa grad. Dette hindrer naturlig samtale mellom generasjonene.

Våren 1991 starta en kraftig politisk offensiv mot den morsmålsundervisninga vi da hadde i Oslo-skolene. En av anførerne var Rune Gerhardsen (Ap). Den fullverdige morsmålsopplæringas betydning ble feid til side. Høyre brukte det siste bystyremøtet før kommunevalget i 1991 til å ta opp tråden fra Gerhardsen og føre offensiven inn i bystyret. I ordskiftet henviste Frp direkte til Rune Gerhardsens medieopptreden i løpet av sommeren: Vi «registrerer med forbauelse nå rett foran valget, en plutselig støtte fra enkeltfigurer innen snillismens oppbav,» sa en av bystyremedlemmene fra Frp.¹

Avvikling av «den rene morsmålsopplæringa»

Høyre tok Gerhardsens avisutspill på ordet og foreslo at byrådet skulle lage en ny undervisningsmodell og at «ressursene til den rene morsmålsopplæringa, som avvikles, overføres til den integrerte undervisninga.»² Dette var poenget. Det de kalte «den rene morsmålsundervisninga» skulle bort. I bystyrebatten den gangen var verken

Høyre eller Gerhardsen klare på hva som skulle komme i stedet. Mer ressurser til det de kalte «den integrerte undervisningen» kunne jo høres fint.

En merkelig allianse sikret 59 stemmer og flertall for dette. 16 av de 28 bystyremedlemmene fra Ap fulgte Rune Gerhardsens oppfordring om å stemme for Høyreforslaget, for øvrig på tvers av eget parti-program. I 1991 var det verken faglige eller pedagogiske argumenter som gjorde utslaget. Dypest sett handla det om at Gerhardsen og Høyre så på fullverdig morsmålsopplæring som et fremmedelement som ikke hører hjemme i den offentlige skolen. Skolen skal være et sted der elevene lærer norsk. En begrenset opplæring i andre morsmål kan komme på tale, men bare som et *redskap* for å lære norsk.

Da Ap og SV dannet byråd etter valget, forlangte Gerhardsen at SV, som før valget hadde talt og stemt for å opprettholde morsmålsundervisningen, måtte snu og følge hans linje. SV bøyde av.

Etter et drøyt års arbeid hadde det nye Ap/SV-byrådet opplegget klart. I bystyret ble RV nå stående alene med det synet at «*morsmålet*

må brukes og utvikles både som et redskapsspråk og et selvstendig fag». Bystyret vedtok at morsmålet bare skulle brukes som et redskap eller hjelpemiddel i norsk- og fagopplæringen. Mot RVs stemmer vedtok bystyret 24. mars 1993 at «*tospråklig fagundervisning og morsmålsundervisning trappes gradvis ned*».⁴

På grunn av flertallsvedtakene i 1991 og 1993 har tusener av Oslo-barn fått et dårligere utbytte av årene i grunnskolen. Påstandene vi hørte om at avskaffelse av morsmålsundervisningen skulle styrke elevenes norskkunnskaper, ser ut til å være feil. Siden 1993 er det større antall barn med minoritets-språklig bakgrunn som faller ut og som blir henvist til den pedagogisk-psykologiske tjenesten.

Kildehenvisninger

- 1 Arve Lønnums innlegg i bystyret 21. august 1991, sak nr. 387, side 39 i trykt referat.
- 2 Forslag fra Høyre v/Grethe Horntvedt. Bystyrets protokoll sak nr. 387/1991, side 15.
- 3 Protokoll fra bystyrets møte 24. mars 1993, sak 106.
- 4 Samme kilde.

Kampen for morsmålsopplæring fortsetter i 2003

Etter tilbakeslagene i 1991 og 1993 har RV fortsatt arbeidet for at alle ungene i Oslo skal få lære sitt eget morsmål i skolen. Dette gir også det beste grunnlag for å lære norsk og andre språk.

I 1995 fremmet RV forslag i Stortinget om å lovfeste retten til morsmålsopplæring. Vi nådde ikke fram, men kom faktisk et lite stykke på vei. Mot stemmene til Høyre og Frp vedtok Stortinget at RV-forslaget «*oversendes Regjeringen til utredning*». Med samme stemmetall krevde Stortinget at Regjeringen skulle «*legge fram morsmålsundervisning i grunnskolen som egen sak*». ¹ Stortinget satte ingen tidsfrist. ²

Høyre, som sammen med Frp avviste RVs forslag i Stortinget, understreket i 1995 at de var fornøyd med den nye ordninga som Ap/SV-byrådet hadde innført i Oslo. De henviste begeistret til «*den omleggingen av undervisningen for fremmedspråklige som er gjort i Oslo hvor morsmål kun benyttes som et redskapsspråk*,» og var «*av den oppfatning at norsk skole først og fremst må ha som oppgave å sørge for at samtlige elever – uansett språklig bakgrunn – skal kunne fungere i det norske samfunn ved bl.a. å forstå*

og kunne bruke det norske språk på en tilfredsstillende måte.» ³

Retten til morsmålsopplæring er fortsatt ikke lovfestet. Men resultatet av regjeringas arbeid med saka ble omsider en forskrift til opplæringsloven som gir en begrenset rett til morsmålsopplæring. Forskriften er et viktig steg i riktig retning og er bedre enn dagens praksis i Oslo.

Mer enn 15.000 elever i Oslos grunnskoler har et annet morsmål enn norsk. Den ukjente morsmålsparagrafen i opplæringslovens forskrift slår fast at:

Kommunen skal gi elever i grunnskolen med anna morsmål enn norsk og samisk nødvendig morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring og særskild norskopplæring til dei har tilstrekkelege kunnskapar i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen.

Bestemmelsen har ingen unntak. Likevel har byrådet i flere år hevet seg over loven, og fratatt tusenvis av Oslo-elever en morsmålsopplæring de er berettiget til.

RVs medlem i bystyrets kultur- og utdanningskomite, Athar Ali, har gang på gang krevd at byrådet skal følge opplæringslovens forskrift.

Når ulike byråder har sagt nei, har de hatt bred støtte fra bystyret. I bystyret har H, V, Krf, Frp og Ap flere ganger stemt imot forslag om at Oslo skal følge opplæringslovens forskrift!⁴

Etter flere purringer fra Athar Ali de siste årene, har Kjell Veivåg, som er skolebyråd i dag, til slutt gått med på at foreldrene fra høsten 2003 kan søke om morsmålsopplæring og tospråklig undervisning for sine barn. Men den informasjonen Skoleetaten nå har sendt ut til skolene, er i beste fall uklar. Elevenes og foreldrenes rettigheter blir forkludret.

RV oppfordrer foreldre til å fremme søknad om morsmålsopplæring dersom de sjøl mener at eleven ikke har *«tilstrekkelege kunnskapar i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen»*. Dette er en rettighet. Eleven sjøl og foreldrene har best forutsetninger til å vurdere om norskkunnskapene er tilstrekkelige.

Dette handler om hva slags utbytte tusenvis av unger skal få av grunnskoleundervisninga. Men fordi et bredt bystyreflertall er så negativt, og særlig fordi Ap så klart står

på feil side, har vi fortsatt en lang kamp foran oss før minoritetsellevne får sin rett. Det er dessverre fortsatt slik at det i Oslo bystyre bare er RV som stemmer for å gjeninnføre ordinær morsmålsopplæring som et selvstendig fag.⁵

Kildehenvisninger

- 1 RV-forslaget er behandlet i Innst. S. Nr. 13 (1995-96) fra kirke- og utdanningskomiteen i Stortinget og også kommentert i Innst. S. Nr. 15 (1995-96).
- 2 Regjeringa la ikke fram noen slik sak for Stortinget mens RV var representert på Stortinget, dvs. innen september 1997.
- 3 Mindretallsmerknad fra Høyre og Christensen (den gangen uavh. Utbryter fra Frp.) i Innst. S. Nr. 15 (1995-96).
- 4 Ett av de siste eksemplene er bystyremøte 12. desember 2002 da de stemte ned et forslag om at «morsmåls- og tospråklig undervisning fastsettes i henhold til opplæringsloven og dens forskrifter». Bare SV, RV og Shahbaz Tariq (uavh.) stemte for dette.
- 5 Bystyrets protokoll 12. desember 2002, side 143: «RV foreslo: Tilbud om morsmålsundervisning gjeninnføres i Oslo-skolen. RVs forslag ble forkastet mot 2 stemmer (RV)»

Har hospitsprofittørene skytsengler i Rådhuset?

Etter sine to første perioder i Oslo bystyre ga RV i 1983 ut heftet *Hospitsmafia i Oslo?* Vi satte søkelyset på nære bånd mellom personer i Oslos øverste ledelse og forretningsmannen som da var den største hospitsprofittøren i Oslo. De siste 20 årene har et ukjent antall husløse sosialklienter fått livene sine ødelagt fordi Oslo kommune har innlosjert dem på private hospitser.

I disse 20 årene har RV fortsatt arbeidet for å stanse den kommunale pengestrømmen til private hospitseiere og til spekulanter som leier ut de mest forfalne brakker og kjellerrom. I løpet av inneværende bystyreperiode har det omsider blitt en nedgang i sosialkontorenes hospitsbruk. Men svært mye gjenstår. Og det ser ut til at motviljen i rådhuset er aller sterkest når noen foreslår å opprette effektiv kontroll med hva som skjer på hospitsene.

På slutten av forrige bystyreperiode, 22. juni 1999, fremmet RVs daværende bystyremedlem Berit Jagmann (RV) dette forslaget om tilsyn og kontroll med hospitsene:

Det etableres en samordnet tilsyns- og kontrollenhet. Denne enheten opprettes som et prosjekt og skal både samordne allerede eksisterende kommunale kontroll- og tilsynsinstan-

ser, og behandle klager fra klienter og sosialtjenesten for sosialklienter som blir henvist til å bo på døgnovernattingssteder.

Bystyreprotokollen forteller at forslaget «ble forkastet mot 1 stemme (RV)».¹

I mai 2001 prøvde RV på nytt. Erling Folkvord fremmet et såkalt privat forslag i bystyret om at Oslo kommune i løpet av tre år avvikler bruken av private hospits, og dessuten oppretter et hospitsilsyn for nedtrappingsperioden.

Etter et formalistisk initiativ fra Tom Pape (Ap) nekta bystyret å behandle forslaget. Pape viste til at han selv hadde fremmet et forslag om tiltak for å endre kommunens rutiner ved saker som gjelder boligutkastelser. Om RVs hospitsforslag sa han at

Det dreier seg om et forslag i fem punkter, hvorav det ene er relativt vidt formulert og er et forslag om å lage en handlingsplan for å nedtrappe bruken av døgnovernattingssteder.

Jeg foreslår derfor at dette forslaget avvises, og representanten Erling Folkvord har rik anledning til å fremme de forslagene han her kommer med i

sitt eget private forslag, som tilleggsforslag under komiteens behandling av den saken. Vi kan på en måte ikke bry bystyret mer enn strengt tatt nødvendig. Vi holder på nok som det er i denne salen.

Det hjalp lite at Folkvord påpekte at RVs forslag ikke hadde samme innhold som noe annet forslag som var til behandling. Han snakket for døve ører da han sa:

Det å blande oppretting av et hospitilsyn inn i den viktige saken om hvordan en skal følge opp beboeres situasjon før og etter utkastelse, det blir på en måte å blande hummer og kanari.

Mot to stemmer vedtok bystyret å avvise realitetsbehandling av RV-forslaget om hospitilsyn.

- Det ligger utenfor sosialtjenestens oppgave å undersøke dette, sa byråden

En av de boligspekulantene som ikke driver vanlige hospitser, heter Thomas Sperre Olsen. Fra en postboks i Majorstuveien 17 driver han pornofirmaet *Smazb*, og er ikke glad for medieomtale. Han har blant annet tjent grovt på ulovlig brakkeutleie, og har hatt et nært samarbeid med Hvidsten Eiendom AS. Våren og sommeren 2001 påviste RV en del uryddigheter og lovbrudd fra Sperre Olsen og noen av hans «medarbeid-

ere» knytta til utleie av de fullstendig forfalne brakkene i Lodalen.

Vi gjorde byråd Bård Folke Fredriksen (H) oppmerksom på at 5 eller 6 forskjellige «firmaer» i løpet av halvannet år hadde mottatt penger direkte fra ett eller flere sosialkontorer for å stille rom i disse brakkene til rådighet for husløse. «Firmaene» var:

- Centrum Vedlikehold v/Odd Flåto org. nr. 970 332 537
- Sentrum Vedlikehold, v/Jarle Jonassen
- Sentrum Vedlikehold, v/Thomas Sperre Olsen, org. nr. 970 332 537
- Sentrums Vedlikehold, v/Thomas Sperre Olsen, org. nr. 981 150 929
- Lodalen Boligutleie, Møllerveien 4, 0182 Oslo, org. nr. 981 200 322
- Bygg- og eiendomsutvikling AS, postboks A, Bygdøy, 0211 Oslo, Org. nr. 944 465 626

Én av «utleierne» hadde gått konkurs, og skyldte skattemyndighetene 720.000 kroner. RV stilte tre enkle spørsmål til daværende byråd Bård Folke Fredriksen (H):

1. Hva vil byrådet gjøre for å sikre at sosialkontorene ikke betaler ut penger til «leverandører» som sender regning uten at organisasjonsnummer er påført regningen?
2. Vil byrådet gjøre noe som fører til at sosialkontorene ikke godtar

«leverandører» som har betydelig uoppgjort skattegjeld?

3. Vil byrådet gjøre noe for å undersøke de virkelige eierforholdene og den innbyrdes pengestrømmen mellom de mange selskapene som har tjent millionbeløp på brakkeutleie i Enebakkveien 64 B og Enebakkveien 71 etter at Kværners virksomhet i Lodalen ble trappet ned?

Høyre-byråd Fredriksen syntes ikke det var grunn til å gjøre noe som helst med dette: «Jeg anser det å ligge utenfor sosialtjenestens oppgave å undersøke dette,»² svarte han, kort og konsist.

RV kommer til å fortsette arbeidet for å få avvikla sosialkontorenes bruk av private hospitser til husløse sosialklienter. I løpet av denne bystyreperioden har det skjedd en positiv utvikling. Ap, som tidligere stemte mot RVs forslag om avvikle hospitsbruken i løpet av tre år, har snudd. Det betyr at dette gamle RV-forslaget er en av de sakene som *kan* bli vedtatt, hvis det blir et flertall av Ap, SV og RV i det nye bystyret.

Kildehenvisninger

- 1 Protokoll fra bystyrets møte 22. juni 1999, sak 425.
- 2 Notat datert 10.9.2001 fra byråd Bård Folke Fredriksen til Byutviklingskomiteen.

Skal vi finne oss i at den største hushaien i Norge er Oslo kommune?

RVs bystyregruppe samarbeider med de som slåss mot Oslo kommunes husleiepolitikk. De siste årene har byrådet gjennomført flere ulovlige husleieøkninger og tapt husleiesaker i retten. Det er ingen private gårdeiere som kan måle seg med Oslo kommune når det gjelder å kreve inn ågerleie for boliger som ikke holdes ved like. Dette må snus.

RV har gang på gang foreslått at Oslo bystyre ikke skal kreve utbytte fra Boligbedriften. På dette punktet har vi blitt stående aleine. Flertallsvedtakene i bystyret har pålagt Boligbedriften å betale så høyt utbytte til bykassa at det har blitt umulig å drive et forsvarlig vedlikehold. Vedlikeholdsfor-sømselsene skyldes bystyrevedtak. Dramatiske husleieøkninger har gitt penger i bykassa, men ikke penger til nødvendig vedlikehold.

La oss se på året 2001 som eksempel: Mot RVs to stemmer krevde bystyret et utbytte fra Boligbedriften på 125,8 millioner. Dette tilsvarte i gjennomsnitt nær 16.000 kroner per leilighet. Disse 16.000 kronene fra hver husstand ble sendt videre til bykassa. RV ser på dette som en særskilt boligavgift fra de som bor i kommunal utleiebolig. Mens andre må betale ublurerer til banken, må de kommunale leieboerne betale til bykassa.

For beboerne er det penger ut av vinduet, et vindu som for øvrig mangler vedlikehold.

RVs forslag om at det ikke skulle gjennomføres nye husleieøkninger i 2001 og at husleieoverskuddet skulle brukes til vedlikehold, fikk bare RVs to stemmer.

I august 2001 ble Boligbedriften omdannet til et *kommunalt foretak*. Det er omtrent det samme som et aksjeselskap. RV gikk i mot dette fordi det er et nytt steg på veien til å gjøre forvaltningen av 8000 kommunale utleieboliger fullstendig markedsstyrt. Byrådspartiene var på sin side frekke nok til å bruke sine egne politiske vedtak om å forsømme vedlikeholdet som begrunnelse for å omdanne Boligbedriften til et kommunalt foretak.

En husleiedom som må få konsekvenser

Høsten 2002 tapte Oslo kommune en viktig husleiesak.¹ Kommunen hadde brutt loven da den økte husleiene i mer enn 200 borettslagsleiligheter. Kommunen leide leilighetene av borettslagene for å framleie til boligsøkere. Uten hensyn til leiekontraktene tok kommunen seg plutselig den friheten å øke husleiene opp til det byrådet kaller «gjengs leie». RV samarbei-

det med Leieboerforeningen og tok saken opp i bystyret da dommen var falt. RV hevdet at det ikke er nok at kommunen slutter å bryte loven:

Kommunen bør også sørge for at husleienivået er nokså likt i kommunalt eide boliger som er av omtrent samme størrelse og standard. Storparten av kommunens utleieboliger er gamle leiegårder som er fullt nedbetalt for lenge siden. For slike boliger foreligger det ingen saklige forhold som tilsier at de skal ha en vesentlig høyere husleie enn det som gjelder for det leieforholdet som tingretten behandla i dommen som ble avsagt 27. september 2002. Mange års unnlattelse av å utføre vedlikehold kan i særdeleshet ikke brukes som begrunnelse for å kreve en særskilt høy husleie.

Med denne begrunnelsen fremma vi disse forslagene i bystyret 29. januar 2003:

1. Bystyret ber byrådet sørge for en gjennomgang av husleienivået i alle Oslo kommunes boligutleieavtaler.
2. Gjennomgangen skal føre til at boliger som er av omtrent samme standard og størrelse skal ha omtrent samme leienivå.
3. For boliger som er like gamle som eller eldre enn den boligen

som ble vurdert i tingrettens dom av 27. september 2002, brukes leienivået i denne boligen som sammenlikningsgrunnlag.

Fremskrittspartiet og byrådspartiene avviste dette. De satsa heller på å anke dommen til Lagmannsretten der de gikk på et nytt tap. Men både Ap, SV og to uavhengige (Bekkbjø og Tariq) stemte for RVs forslag.

Kjell Erik Øie (Ap) forklarte partiets stemmegiving:

Det har skjedd så mye i denne saken etter at bystyret gjorde sitt vedtak om gjengs leie, både juridisk, menneskelig og rent reelt ut ifra hva vi har sett av konsekvenser av det vedtaket. En skulle jo på en måte tro at de forslagene som RV her reiser burde være rimelig greie prinsipper å legge seg på når husleienivået i Oslo kommune skal fastsettes. Vi synes derfor at dette er både rimelige og gode forslag og vil stemme for dem.

Det var Leieboerforeningen som trakk byrådet for retten etter den ulovlige husleieøkninga. Derfor får over 200 leieboere tilbake 12 millioner i ulovlig innkrevd husleie. Fordi RV fulgte opp dette med disse tre forslagene i bystyret, kan det også bli starten på en ny husleiepolitikk. Hvis kommunevalget 15. september gir et nytt flertall, vil RV ta opp saken på nytt, og vi forventer at SV og Ap da

blir med på å gjennomføre den nye husleiepolitikken som de stemte for i januar. Dette vil bety husleiesenkning både i boligblokker fra 1970-tallet som for eksempel Sofienberggata 7, og i alle de eldre utleieboligene.

RV kommer i alle fall til å fortsette samarbeidet med beboer- og

strøksforeninger og ulike aksjonsgrupper som opprettes av de som blir tråkka på av landets største hushai.

Kildehenvisninger

- 1 Sak nr. 02-00015 A/24. Dommen i Tingretten ble avsagt 27.9.02.

Skal vi ha ei byfornyning som tvinger leieboere til å flytte?

Byfornyninga i Oslo er gått nesten i stå. Når det gjelder kommunens gårder, satser byrådet på hastverkssalg av gamle, dårlig vedlikeholdte gårder i stedet for å ta ansvar og sette i stand bygningene. RV mener det trengs omlegging av byfornyingsarbeidet slik at beboerne får innflytelse over fornying av egen bolig og slik at det offentlige dekker de fornyingskostnadene som skyldes gårdiers vedlikeholdsforsømmelser. Bare da kan bokostnadene bli overkommelige.

I valgkampen i 1993 avga toppkandidatene i de fleste Oslopartiene høytidelige løfter til Støttegruppa for byforenyelsesofre. Partiene lovte å innføre det som ble kalt *København-modellen*. De viktigste forskjellene var at den danske staten dekket det vesentligste av de fornyingskostnadene som skyldtes forsømt vedlikehold. I Danmark var det også et øvre tak for husleia etterpå. Der hadde leieboerne også betydelig rett til å styre fornyinga av egen bolig.

Men da RV ei tid etter valget foreslo en slik endring av byfornyingsloven i Stortinget, hadde alle glemt det de hadde lovet.¹ I Oslo bystyre ble det i desember 1996 vedtatt en ny modell for kommunens arbeid med byfornyning som er

enda mer gårdeiervennlig enn tidligere. Forandringa gikk i stikk motsatt retning av det partiene hadde lovet. Mot RVs stemme ble det også vedtatt at byfornyingsarbeidet helt passivt skal tilpasses «*de til enhver tid gitte statlige og kommunale budsjetter*».² Fordi staten siden har redusert sin økonomiske innsats kraftig, har byfornyninga nesten stoppa opp.

Men da bystyret vedtok den nye byfornyingsmodellen (bystyresak 850/96) ble det også gjort noen vedtak som ser ut som løfter eller garantier: «*Muligheten til å bli boende i den utbedrede boligen skal sikres gjennom bostøtteordninger og øvrige personrettede tiltak ...*» RV, som ønska en helt annen og mer forpliktende offentlig innsats, har tatt fatt i det halmstrået dette vedtaket er.

På Meyerløkka, et av de områdene der det fortsatt pågår byfornyning, er flere av beboerne redd for at de ikke klarer kostnadene etter utbedring. Kommunerevisjonen undersøkte økonomien i prosjektet etter at RV tok opp saken i bystyret. Konklusjonen var at det trolig trengs nye tiltak for å innfri det ovennevnte vedtaket. Et enstemmig kontrollutvalg konkluderte slik:

Den endelige regningen for rehabiliteringen på Meyerløkka er ennå ikke klar, men Kommunerevisjonens rapport sannsynliggjør at flere av de opprinnelige beboerne ikke vil ha økonomisk mulighet til å bli boende uten betydelig busleiestøtte. Kontrollutvalget mener derfor byrådet bør vurdere hvordan forpliktelsene som fremkommer av bystyrets vedtak sak 850/96 kan følges opp i praksis.

RV foreslo 7. mai 2003 at bystyret skal behandle spørsmålet om å innfri løftet fra 1996 som en egen sak når sluttregninga på Meyerløkka er klar. I bystyret ble forslaget hårfint

nedstemt med 30 mot 29 stemmer.³ Byrådspartiene ønsker nok ikke å bli stilt til ansvar for et gammelt løfte, selv om det er et lovlig bystyrevedtak. RV er innstilt på å følge opp saken og ta en ny runde. Så kan vi håpe at de som vil bryte gamle løfter er *litt* færre i det bystyret som kommer sammen etter valget.

Kildehenvisninger

- 1 Forslaget ble behandla i Stortinget 14. juni 1995 og fikk bare RVs stemme.
- 2 Bystyrevedtak 4.12.96, pkt. 8 a i sak 850.
- 3 Et fellesforslag fra Ap,SV,RV og Shahbaz Tariq (uavh.) i bystyret 7. mai 2003, sak 129.

«Du kan vel sove på stua?»

Det er 46 år siden det nystifta Ensliges Landsforbund starta kampen for at voksne som bor aleine skal ha rett til å ha både soverom og stue. De ble møtt med påstanden at «Du kan vel sove på stua». Det ser ut til at den kampen må reises på nytt.

De vant en viktig seier da bystyret 29. september 1977 vedtok et forbud mot å bygge ettroms leiligheter.¹ Vedtaket ble ikke skikkelig gjennomført, men i 1985 vedtok et enstemmig bystyre å ta inn en ny setning i bygningsvedtektene: «*Minste boligenhet skal være 2-værelses leilighet*».²

Omtrent 12 prosent av boligene i Oslo er i dag ettroms. Til sammen litt mer enn 32.000 ettroms. Antallet ettroms ble redusert i løpet av 1980-åra, men økte på nytt på 1990-tallet. I år 2000 ble det bare bygd 7 ettroms i Oslo. Men nå skytter ettroms-bygginga fart igjen.

RV mener det er riktig å forsvare vedtaket fra 1985 om at minste boligenhet skal være 2-værelses leilighet.

Da dette ble diskutert i bystyret i januar 2003, ble RV stående aleine på at minste boligstørrelse skal være toroms. Denne gangen handla det om et kontorbygg i Trondheimsveien som var ulovlig omgjort til bolig og dessuten om et lite nybygg ved siden av. Høyre og SV argumenterte for å tillate ettroms leiligheter også i nybygget:

Helge L'orange (H): *Veldig kort. Det å ikke bygge ettromsleiligheter vil stort sett medføre høyere inngangspris for nyetablerere på boligmarkedet. Det er mangel på ettromsleiligheter i denne byen, og vi bør sørge for å ha mange små leiligheter som passer som første-gangs etablererhjem for unge enslige i denne byen.*

Virkeligheten er litt annerledes. Det er også mange familier som blir boende på ettroms, fordi de ikke har råd til noe større. RV arbeider for en helt annen boligpolitikk og synes 32.000 ettroms er nok. Det er romsligere leiligheter som trengs. Men mange boligspekulanter synes ettroms er utmerka, for det er slike leiligheter som har aller høyest kvadratmeterpris.

Knut Even Lindsjørn (SV): *Premissene for ettromsleiligheter mener jeg bør ha endret seg noe, etter mitt syn. En ting er at det selvfølgelig gir flere leiligheter, og det er positivt. Det er også sånn at det i dag bygges ettromsleiligheter av en helt annen standard og kvalitet enn tidligere. Det bør man i hvert fall ikke kímse av, det bør man gå inn i.³*

RV foreslo at minste leilighetsstørrelse skulle være toroms. Ap stemte for dette i nybygget, men godtok ettroms i kontorbygget som allerede før bystyrebehandlingen var ulovlig ombygd.

De som lenge har fulgt godt med i boligpolitikken i Oslo husker kanskje en NRK-debatt der Agnes Husbyn i Ensliges Landsforbund tok kraftig til motmæle mot Høyres boligpolitiker Michael Tetzschner. Han syntes ikke det var så ille med ettroms. Han mente at de som flytta inn i en ettroms selv kunne sette opp skillevegger og dermed

få til flere rom. Agnes Husbyn forteller at hun svarte så krasst på dette at påstanden aldri seinere har blitt gjentatt.

Men det dukker stadig opp nye argumenter for at de som har minst penger, bør klare seg uten soverom. Hver åttende leilighet i Oslo er ettroms. RV syns det er nok.

Kildehenvisninger

- 1 Vedtatt etter forslag fra Marianne Seip Haugsnes (DnF).
- 2 Vedtatt av bystyret 27. februar 1985.
- 3 1Referat fra bystyremøte 29. januar 2003, sak nr. 18.

Hvem skal bestemme hvordan byen skal se ut?

I desember 2002 tok bystyret standpunkt til utforminga av en ny bydel rundt det gamle havneområdet Tjuvholmen. 57 av de 59 i bystyret gikk så langt i retning privatisering at det ble for mye, også for Aftenposten.

På lederplass skrev avisen at «salg av offentlig eiendom til høystbydende investor skal være vikar for en byplanlegger i Oslo».¹

RV var eneste opposisjon da bystyret et halvår tidligere, i juni 2002, behandla en sak som hadde overskrifta *Byutvikling og salg av Tjuvholmen, Rammeprogram for konkurranse om byutvikling*. Saken ble formelt sett forelagt bystyret «til orientering». De fleste folkevalgte trivdes visst i statistrollen.

Før bystyret lot seg orientere i juni påpekte RV blant annet «at framtidig bruk av Tjuvholmen bør bestemmes utfra ei vurdering av hva som gagnar byens befolkning. Byrådets rammeprogram legger derimot opp til å overlate alle avgjørelser om Tjuvholmens framtid til en framtidig privat eier som naturlig nok vil legge mest vekt på egen økonomisk avkastning».²

På dette tidspunktet så det likevel ut til å være noen grenser. I Rammeprogrammet kunne vi lese at «tomten fremtrer som en klart avgrenset og definert halvøy» og

videre at «tomtens areal utgjør 33 dekar». Samtidig het det at det «åpnes for en justering av kaifrontene, dersom dette ikke kommer i konflikt med oppfatningen av landskapsrommet». En rimelig fortolking skulle tilsi at arealet ikke ville bli vesentlig endra. Den miljøtekniske rapporten fra 3. juli 2002 viser da også at bare den opprinnelige Tjuvholmen ble undersøkt, ikke fjordbunnen rundt Tjuvholmen.

Noen av de kapitalsterke konkurransedeltakerne, som den gruppen der finansmannen Erik Bøhler³ deltok, tok tomtebeskrivelsen og spillereglene på alvor. De holdt seg til at Tjuvholmen er på 33 dekar. Det viste seg å være dumt av dem. De ble fort utdefinert som uaktuelle.

Selvaag-gruppen som ble foretrukket av bystyrets flertall, brydde seg ikke om spillereglene i *Rammeprogrammet*. De planlegger å bygge ut 51 dekar «hvorav 23 dekar er nye utfyllinger i fjorden».⁴ Ingen vet hva dette vil koste i form av fjerning av forurensa masse på bunnen.

RV syns det lover dårlig for framtida i Oslo at både SV og Ap så fullstendig har godtatt en fullprivatisert styring av en ny bydels utforming. Det er så ille at ingen i dag vet hva Selvaag skal betale for Tjuv-

holmen. Bystyrets flertall har nemlig godtatt at kommunen skal betale hele merkostnaden hvis fjerning av forurensa masser koster mer enn 30 millioner kroner. Det kan det komme til å gjøre ettersom bystyret har gitt Selvaag lov til å utvide tomte med 23 dekar fjordbunn.

Men den eventuelle tilleggsregninga til velgere og skattytere kommer ikke før langt ut i neste valgperiode.

Kildehenvisninger

- 1 RV-merknad da saken ble behandla i byutviklingskomiteen i mai 2002.
- 2 Erik Bøhler som bl.a. har vært konsernsjef i Steen og Strøm AS er i dag bl.a. daglig leder i Scandinavian Development AS og styreleder i Fornebu Utvikling AS.
- 3 Leder i Aftenpostens aftennr. 29.11.02.
- 4 Opplysninger fra byrådsaken som ble behandla i bystyret 18.12.2002.

Er det flere kjøpesentre folk i indre Oslo har mest bruk for?

Når hundretalls millioner brukes til å bygge nye kjøpesentre, så går det ikke samtidig an å bruke de samme pengene til å bygge skoler. Når bygningsarbeidere blir sysselsatt med kjøpesenterbygging kan de ikke samtidig bygge boliger.

Du husker kanskje at flere partier argumenterte omtrent slik for fire år siden? Men kan du huske om det i 1999 var noen partier som hadde «flere kjøpesentre i indre by» som merkesak før kommunevalget?

Falck Ytters plass - fra ballplass for unger til lekeplass for investorer

Falck Ytters plass ligger mellom Waldemar Thranes gate og Bjerregårds gate. I drøyt 40 år var dette et friområde som var tilgjengelig for alle. Den kommunale tomte ble i 1958 bortleid til et selskap som bygde og drev et garasjeanlegg med bensinstasjon. Anlegget ble i hovedsak bygd under bakken. Betongtaket ble dermed friområde og ballplass til fri, allmenn bruk. Kommunen lot riktignok garasjeeieren snike seg unna mye av vedlikeholdsplikta. Men i 1997 var Park- og idrettsvesenet endelig klare til å sette i gang ei lenge etterlengta opprusting. Dette arbeidet ble skrinlagt rett før det skulle starte. Bystyret hadde nemlig

solgt tomte, og Park- og idrettsvesenet fikk brev fra den nye eieren.¹ Han ville bygge kjøpesenter på ballplassen.

Finansmannen Christen Sveaas hadde kjøpt aksjene i Ilgarasjen AS som var leietaker. Dette aksjekjøpet ga Sveaas muligheten til å kjøpe tomte da kommunen solgte en masse utleietomter under ett. Han så muligheten til å «utvikle» eiendommen og selge den videre. Neste eier ble Odd Rune Austgulen. I Oslo er han kjent fra da han som direktør i Investa AS hadde ei mindre heldig hand med Hotell Oslo Plaza. Austgulen ville bygge et nytt kjøpesenter på 3 000 kvadratmeter. Oppe på kjøpesentertaket skulle det så bli både terrasse og et «friområde».

Da kjøpesenterplanen kom til bystyret våren 2000, var det dessverre bare RV, Ap og V som sa nei. SV sa JA sammen med H, Krf. og Frp. Knut Even Lindsjørn begrunnet SVs standpunkt:

Som sagt, jeg tror at SV er på relativt trygg grunn når vi summa summarum går inn for denne saken. Vi får 16 boliger, vi får et oppgradert friareale som i sum ikke blir mindre. Og så får vi noen flere forretninger, som noen kaller kjøpe-

senter. Det er greit. Det er jo ikke sikkert at det er dumt med flere forretninger her. Ikke minst med tanke på at vi også legger planer om 500 nye sykepleierstudenter som skal inn i nærområdet her. Det kan jo være bedre at disse havner på St.Hanshaugen og i disse forretningene enn at de havner på andre bilbaserte kjøpesentra utenfor sentrum.²

Erling Folkvord begrunna RVs syn slik:

Fra RVs side mener vi det er et stort behov for å få oppgradert parker og friområder. Det skjer faktisk ganske mye bra i flere gamle parker i Oslo som blir satt i stand. Men i dette tilfellet er det ikke oppgradering når en flytter et samlingspunkt og et åpent område i et boligområde og 'oppgraderer' det 4 meter til å bli en eller annen slags stor terrasse oppe på et kjøpesentertak. Hvis det er oppgradering av barns lekemuligheter, forteller det noe om at barna står lavt i kurs hos flertallet i Oslo bystyre.

RV hevdet også at selve omreguleringa av eiendommen betydde en verdistigning som ville gi en million-gave til Austgulen eller de som kommer til å overta etter ham.³ En kjøpesentertomt har jo en helt annen verdi enn en ballplass.

Kjøpesenteret er allerede i drift. Oppe på taket er det et lite felt med kunstgras. Men ungene i strøket husker enda hvordan det var da Falck Ytters plass var ballplass og friområde.

Bystyreflertallet sa ja til 3000 kvm basar hos Olav Thon

Etter at kjøpesenteret på Falck Ytters plass var vedtatt, gikk det bare tre uker før bystyret fant plass til enda et kjøpesenter i indre by. Nå var det Grønlands tur. Olav Thon stod klar til å «oppgradere» den smale tomta mellom Tøyenbekken og Tøyengata, et steinkast fra butikene på tidligere Grønland torg.

SVs Knut Even Lindsjørn ga klar beskjed i bystyret: «Dette er en veldig positiv sak. Dette er en sak som innebærer, sånn som jeg forstår det, en oppgradering av dette området til glede for bydelens innbyggere.» I bystyret var de fleste enige med han.

Chris Hartmann forklarte hvorfor RV mener Thon og beboerne ikke har helt felles interesser:

RV ønsker at dette kvartalet skal bli utbygd slik at det skaper et bedre og mer stabilt miljø i strøket, og derfor så sier vi nei til et nytt kjøpesenter på 3000m² midt på Grønland. For en 2-3 år siden laget en arkitekt i tilknytning til beboerforeninga en tegning av dette strøket, hvor de laget et anlegg

med virkelige basarer i to etasjer av de bevaringsverdige bygningene. Dette forslaget ble aldri mer enn en vakker tegning og en velment ide. For i dag, etter at Thon har omformet prosjektet i sitt bilde, er dette blitt forvandlet til et svært så alminnelig kommersielt kjøpesenter på omkring 3 dekar fordelt på en 40 - 50 butikker, og ordet basar er det eneste som er igjen av den opprinnelige ideen.

(...)

Denne reguleringsplanen er ikke utformet etter strøkets eller bydelens behov, men etter grunneierens ønske om størst mulig profitt. Langs Tøyenbekken er det ett tre mellom Grønlandsleiret og Nordbygata. Der dette lille treet står i dag så skal den nye innkjøringa til kjøpesenteret bygges. Den smale gata Tøyenbekken blir forvandlet til en smal og dyp sjakt mellom Thons nybygg, og det svært høye kompakte bygget som ligger på den andre siden av gata. Dermed blir det først parkeringsanlegg, og så to etasjer med kjøpesenter, deretter små

leiligheter uten uteområder oppover i etasjene. Det som kalles for uteområde, oppå kjøpesentertaket, vil ikke friste mange familier med småbarn til å bli boende.

Thons kjøpesenter vant avstemninga med 57 mot 2 stemmer.⁴

Mange vil si at grunneiere - som Thon eller Sveaas - må få lov til å gjøre med eiendommene sine som de sjøl vil. RV mener bystyret bør kreve at grunneierne også tar hensyn til det som befolkninga har bruk for. I indre Oslo er det ikke flere kjøpesentre det er mest behov for.

Kildehenvisninger

- 1 Svarbrev til Indre By Eiendom V AS fra Park og Idrettsvesenet v/direktør Fossum Tønnesen datert 29. august 1997. Det framgår av svarbrevet at Park og Idrett «*var i ferd med å sette i gang vårt prosjekt da Deres henvendelse kom*».
- 2 Innlegg i bystyret 24. mai 2000.
- 3 Tomta var på dette tidspunktet eid av Austgulens selskap Indre By Eiendom V AS.
- 4 Sak 367 i bystyreprotokollen fra 14. juni 2000.

Om folk må bo enda tettere på tetteste Østkanten er det bra, syns Høyre, Frp og Ap

Boligfortetting er svært lønnsomt – for noen. Da en av Oslos rikeste menn ville bygge høyt og tett i den tettest befolka delen av Oslo Øst, måtte også Ap velge. Enten JA til Christen Sveeas eller JA til lokalbefolkninga og Tøyen Nedre Kampen Vel som foreslo park og bydelshus.

Folk bor tett i kvartalene mellom Åkebergveien, Borggata, Jens Bjelkes gate og Kjølberggata. Men noe ble litt bedre på 1990-tallet da kommunen bygde sammenhengende gatetun i Sigurds gate, Eiriks gate og Gunnhilds gate. Ungene fikk litt utendørs trygghet.

Også Bolig- og eiendomsetaten ropte tydelig varsko i 1999, da eiendomsoppkjøper Christen Sveeas kom på banen: «På bakgrunn av områdets befolkningstetthet mener vi at området ikke egner seg for videre fortetting. De få gjenstående ubebygde eiendommer må etter vår vurdering brukes for å forbedre bokvaliteten for folk som bor i området».¹

I løpet av fem år fram til 1998 økte folketallet med 20 % i området som kalles *Tøyen Nedre Kampen*. Det er det firedobbelte av gjennomsnittet for Oslo. For Tøyen som helhet (et noe større område enn *Tøyen Nedre Kampen*) var det 23

innbyggere pr. mål i 1998. Det er det dobbelte av for eksempel Grønland. Tilgjengelig felles uteareal pr. person var 11 kvadratmeter i dette området. Tilsvarende i andre deler av Gamle Oslo var 35 kvadratmeter på Grønland, 54 kvadratmeter i Gamlebyen, og 64 kvadratmeter på Vålerenga.

Bystyret fikk valget i januar 2000. Da RV foreslo Velforeningas alternativ med park og bydelshus, var det bare ett parti som ga klar støtte. Bystyremedlem Ann Kathrine Tornås (Krf) sa til gjengjeld helt klart i fra at «*vi vil veldig gjerne signalisere at vi i denne saken faktisk står på samme linje som RV (...) Dette må gå på befolkningstettheten i området, det må gå på kvalitet i boområdet...*» De andre partiene gikk for å utsette avgjørelsen fordi Sveeas hadde varslet en ny versjon. Rina Brunsell Harsvik (Ap) forsikra at dette ikke var en avvisning av Velforeningens plan: «*Vi kommer tilbake til den og vil da vurdere den nøye.*»²

Innad i Aps bystyregruppe ble det strid om denne saken. Det veide tungt da finansmannen Erik Bøhler ba om møte for å forklare hvordan realitetene var, sett fra

hans og Christen Sveaas sin synsvinkel. Velforeningen håpet likevel de skulle bli hørt.

Da saken kom til bystyret på nytt, hadde både Venstre, SV og fire uavhengige (utmeldte fra Frp) bestemt seg for helt eller delvis å støtte Velforeninga. Kristelig Folkeparti hadde derimot snudd helt om. De hadde i mellomtida blitt byrådsparti og fulgte lojalt etter Høyre. Det var dermed klart at Ap kom til å avgjøre saken.

Og Ap valgte bort både velforening, park og bydelsbus – til fordel for finansmennene Christen Sveaas og Erik Bøhler. Rina Brunsell Harsvik karakteriserte det som et *«spennende boligprosjekt i sentrum»* og sa at det *«i sin nåværende form er et godt eksempel på at utbygger har tatt andre hensyn ut over de rent økonomiske. Prosjektet er omstridt fordi mange av beboerne ønsker seg park på tomten. Likevel vil Ap prioritere behovet for boliger i Oslo»*.⁴

Høyres John Tore Norenberg var kortfattet da han fikk ordet rett etter Arbeiderpartiets hovedtaler. Høyremannen fastslo bare at Harsvik hadde *«gjennomgått saken, og argumentert på en måte som vi stiller oss helt og fullt bak. Den dekker vårt syn fullstendig»*.⁵

Seinere har RV fått vite at Christen Sveaas har prøvd å selge Borggata 7-kvartalet. Eiendomsmeidler Steinar Moe kjøpte eiendommen. Men da han hadde satt seg inn i konflikten med velforeninga, benyttet han sin toukers frist til å kreve salget omgjort. Denne fortettinga trakk på så sterke lokale interesser at Steinar Moe ikke ville være med på det.⁶

Det var heldig for Christen Sveaas at Ap ikke hadde slike skruller – midt i det som en gang var partiets kjerneområde på Oslos østkant. Men selv om Sveaas vant i bystyret for snart to år siden, er byggeprosjektet hans enda ikke påbegynt. Slaget er enda ikke tapt for alle de som vil ha park- og bydelsbus.

Kildehenvisninger

- 1 Brev fra Bolig- og eiendomsetaten datert 29. oktober 1999.
- 2 Bystyrereferat fra 19. januar 2000, sak 12.
- 3 Bystyrereferat 19. januar 2000, sak 12
- 4 Referat fra bystyremøte 19. desember 2001, sak 576.
- 5 Bystyrereferat 19. desember 2001, sak 576.
- 6 Opplyst av Steinar Moe til Erling Folkvord 6. juni 2003 etter byutviklingskomiteens befarung i Sverres gate 4.

Skal prinsippet om å «sikre eierne en høyest mulig verdistigning på eiendommene» styre utforminga av den nye bydelen i Bjørvika?

Operabygginga er i gang i Bjørvika. Nå står kampen om hva slags ny bydel som skal bygges i området det neste tiåret. Et samla bydelsutvalg i Gamle Oslo har gått sterkt ut mot de planene som byrådet har lagt fram. Men det blir en vanskelig kamp, fordi et svært bredt bystyre-flertall for lenge siden godtok at det er kapitalistenes fortjenestemuligheter som skal styre utviklinga.

For to år siden behandla bystyret en prinsippavtale med staten om opprettelsen av et eiendomsselskap for Bjørvikaområdet. RV påpekte da at prinsippavtalen fastsetter to mål som formelt sett er likestilte, men som er formulert slik at det ene formålet blir overordnet det andre. Det ene målet, som er «å sikre en helhetlig og god byutvikling i området» er så løst formulert at det kan tolkes til å bety hva som helst. Det andre målet er å «å sikre eierne en høyest mulig verdistigning på eiendommene». Det er målbart og svært konkret. RV hevda da at dette i praksis betyr at utviklinga av Bjørvika-området skal styres ut fra hva som gir nåværende og framtidige grunneiere høyest mulig økonomisk gevinst.

Denne avtalen er uforenlig med å skulle bygge rimelige boliger med vanlig god standard i Bjørvika.

RV hevda også at den forpliktende formålsformuleringa om «høyest mulig verdistigning» ikke ble forandra av at H, Ap og SV i en juridisk uforpliktende merknad fra byutviklingskomiteen sa at de tre partiene vil «vektlegge god og miljømessig utvikling i et 100-års perspektiv fremfor kortsiktige økonomiske gevinster».

RV foreslo derfor at bystyret skulle kreve endring av «prinsippavtalen slik at tilrettelegging for bygging av rimelige boliger med vanlig god standard blir en overordnet del av selskapets formål».

I bystyret fikk forslaget bare RVs to stemmer.

RV tok opp dette en gang til, seinere på høsten 2001, da bystyret hadde ei breiere behandling av grunnlaget for Bjørvikautbygginga. Vi foreslo at Oslo skulle «innlede forhandlinger med staten om hvordan staten kan bidra til å finansiere boligene i Bjørvika slik at dette blir sosial boligbygging i den 'gamle' betydninga av begrepet».¹ Dette forslaget fikk ingen støtte,

men bystyret vedtok forskjellige gode ønsker for den nye bydelen, uten å utfordre prinsippet om at grunneierne skal sikres høyest mulig verdistigning.

Men på ett viktig punkt var alle enige for to år siden. Lufta fra den framtidige Bjørvikatunnelen skulle renses. «*Det skal sikres best mulig klimatiske forhold med nødvendig rensing og utlufting av forurenset luft,*» sa et enstemmig bystyre.² Med et så klart vedtak skulle en tro at hensyn til miljø og omgivelser ble tatt på alvor.

Men da bystyret i mai 2003 fikk på bordet selve reguleringsplanen for senketunnelen som om en del år skal bygges under Bjørvika, oppdaga vi at renseanlegg likevel var utelatt! Bl.a. av sikkerhetshensyn skal dette tunnelanlegget, som binder sammen tunnelene under Ekeberg og under Akershus, også ha en strekning som ligger oppe i dagen. Denne dagsonen på vel 100 meter skal plasseres like ved en skole. RV foreslo derfor, i tråd med tidligere vedtak, at:

Det skal bygges renseanlegg for fjerning av avgasser og svevestøv samtidig med at luftetårnene bygges. Alle nødvendige renseanlegg skal være klar til å bli tatt i bruk før veianlegget tas i bruk.

Protokollen fra bystyrets nest siste møte før kommunevalget er dyster

lesning for de som er opptatt av å redusere forekomsten av sjukdom på grunn av luftforurensing: «RVs tilleggsforslag til reguleringsbestemmelsene § 5 ble forkastet mot 2 stemmer (RV)».³

Før de stemte slik hadde parti-gruppene i bystyret fått tilsendt et vedtak fra Bydelsutvalget i Gamle Oslo. Bydelsutvalget sammenlikna ungenes situasjon med de som kjører bil og blir skada i ei trafikku-lykke. De har i alle fall selv bestemt seg for å bruke bil:

*Elevene på skolen derimot oppholder seg ikke der frivillig på samme måte. De går på skolen, og må ta til takke med den lufta som er der, og risikerer å bli syke på grunn av forurensing fra veitrafikken.*⁴

En anledning til å skaffe penger til billige utleieboliger

Både Bjørvika og den øvrige utbygginga som er planlagt i havneområdene, blir et spill om milliardverdier. Kommunalt eid tomtegrunn skal selges til kommersielle utbyggere som seinere kommer til å selge videre. Som nevnt ovenfor er det dessverre bredt flertall for følge prisnippet om å «sikre eierne en høyest mulig verdistigning på eiendommene».

Da bystyret 7. mai 2003 vedtok retningslinjer for dette storstilte utsalget av kommunal grunn foreslo RV at:

50 % av bykassas salgsinntekter skal øremerkes til å finansiere bygging av billige utleieboliger.

Dette ville ikke løst boligproblemene, men det ville gitt en pen slump penger til å bygge noen av de billige utleieboligene, som alle partier sier de er for. Bystyreprotokollen forteller hvordan det gikk: «RVs tilleggsforslag ble forkastet mot 4 stemmer (RV, Jorun Bekkby (Uavh.) og Shahbaz Tariq (Uavh.))»⁵ Bekkby og Tariq er uavhengige som tidligere var med i Ap.

Mange billige utleieboliger blir derfor ikke bygd, ganske enkelt fordi kommunen mangler penger.

Bystyret skal behandle reguleringsplanen for Bjørvika 27. august 2003. Men en måned tidligere vedtok byrådet utbyggingsavtalene med de selskapene som skal delta i utbygginga.⁶ Utbyggingsavtalene fastsetter hvor mange tusen kvadratmeter som skal bygges for ulike formål. Det er disse avtalene, forhandla fram i lukkede møterom, som fastsetter avkastningsmulighetene for investorene. Reguleringsplanbehandlingen i bystyret etterpå blir redusert til en slags demokratisk staffasje.

Det er kanskje litt mer enn symbolikk i det når byutviklingskomi-

teens arbeidsgruppe for Bjørvikautbygginga midt i august avslutter arbeidet sitt med heldagsmøte i et møterom som er velvillig utlånt av en av de store aktørene i Bjørvika, Entra Eiendom AS, på toppen av postgiroybygget.⁷

Kildehenvisninger

- 1 Da bydelen Romsås ble bygd, for 30 år siden, betydde sosial boligbygging at Den norske stats Husbank ga så billige lån og så høye tilskudd at boutgiftene i en ny 3-roms leilighet ikke var mer enn 20-30 prosent av en gjennomsnitts arbeiderinntekt.
- 2 Bystyrets vedtak av 28.11.01, punkt 25 a.
- 3 Protokoll fra bystyrets møte 18. juni 2003, sak 210.
- 4 Bydelsutvalgets vedtak i Gamle Oslo i sak 187/02. Bjørvika forslag til tre reguleringsplaner.
- 5 Protokoll fra bystyrets møte 7. mai 2003, sak 133.
- 6 Byrådssak 207 i byrådsmøte 31. juli 2003.
- 7 Entra Eiendom AS ble stifta 29. februar 2000. Det het først Statens Utleiebygg AS og er et av de nokså nye statseide aksjeselskapene som i markedet opptrer på akkurat samme måte som andre kommersielle aksjeselskaper. Omsetningen i 2001 var ca. 590 millioner kroner.

Bislett – et slitent praktanlegg som Høyre, Ap og Frp vil rive

Etter bystyrets vedtak 18. juni 2003 tror ei lita gruppe idretts- og næringslivsledere – som liker å bli omtalt som «Idretten», «Idrettsfolket» o.l. – at de skal lykkes i sitt mangeårige strev for å rive Bislett stadion. Fordi de har så gode forbindelser til de største partiene i bystyret kan det hende at de lykkes.

Drakampen om Bisletts framtid har pågått i mange år. I 1999 så det ut til at de som ønsket å rive og bygge nytt, hadde vunnet. Men saka tok ei ny vending høsten 2002 da Riksantikvaren la fram ei skisse – en såkalt mulighetsstudie – som innebærer noe riving, men bevarer det meste av det anlegget som har stått siden OL i 1952. Bystyrets miljø- og samferdselskomite vedtok 23. oktober 2002 enstemmig at:

Komiteen ønsker å få utredet hva Riksantikvarens mulighetsstudie 'Nye, gamle Bislett' omfatter av forskjellige funksjoner, romprogram eller fasiliteter og hvilke kostnader som knytter seg til disse. Komiteen ber byrådet snarest mulig ta initiativ til å få utredet dette alternativet slik at det blir mulig å sammenligne hva 'Nye, gamle Bislett' er i forhold til det fremlagte forslaget fra byrådet. Komiteen forut-

setter at byrådet bevilger nødvendige midler til dette».

I Samferdels- og miljøkomiteens møte 5. november, dagen før bystyret skulle fatte vedtak, svarte byrådet også et uforbeholdent JA på et direkte spørsmål fra Hans Petter Aas om hvorvidt dette utredningsarbeidet allerede var i gang og om ekstern ekspertise allerede var engasjert.¹

Bystyret fulgte opp og vedtok 6. november et detaljert pålegg til byrådet:

Byrådet fremlegger for bystyret en sak hvor riksantikvarens 'Nye, gamle Bislett' er utredet slik at dette er sammenlignbart med byrådets 'Nye Bislett'.

Poenget med dette var at Riksantikvarens «Nye, gamle Bislett» bare var en løs skisse, mens «Nye Bislett» var ferdig utredet i detalj. Det var nødvendig å få «Nye, gamle Bislett» utviklet videre så man kunne se hvilke forskjeller det er på de to alternativene både når det gjelder å dekke forskjellige idrettslige behov og funksjoner og når det gjelder pris. Dette ble oppfatta som et vedtak om fair play. I bystyremøtet 6. november sa byråd Barstad bl.a. at:

Vi har satt i gang arbeidet med å lage sammenlignbare tall for et 'nytt gammelt Bislett' og 'nye Bislett'. Vi må lage en oversikt som viser hva de ulike fasilitetene koster, f.eks. kostnader til oppvarmingsareal, vrimeleareal for publikum osv.

Byrådet opphever bystyrevedtak

Men byråden snakka ikke sant. Byråd Barstad sørga for at bystyrets vedtak ikke ble gjennomført. Hun og byrådets byggekomite, som sammen allerede hadde brukt 25 millioner kroner på nybyggalternativet, sørget for at Riksantikvarens «Nye, gamle Bislett» ikke ble utredet og utviklet videre. Dermed ble det ikke mulig å sammenlikne fordeler og ulemper og kostnader ved de to alternativene.

Da byrådet la fram en ny Bislett-sak i mai 2003, innrømmet de dette. De sa rett ut at «Mulighetsstudien (Riksantikvaren høsten 2002) er basis for sammenligningen»,² mens selve poenget med bystyrets vedtak jo var at mulighetsstudien var så uferdig og ufullstendig at den i sin daværende form *ikke* kunne være basis for noen seriøs sammenligning.

Dermed brøt byrådet loven. Kommunelovens § 20 fastslår nemlig at byrådet

... skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte orga-

ner, er forsvarlig utredet, og at de vedtak som er truffet blir iverksatt.

Byrådet hevet seg over loven og ga seg sjøl rett til å bryte bystyrevedtak.

Dette var grunnlaget for at RV fremma mistillitsforslag mot byråd Barstad i bystyrets møte 18. juni. Erling Folkvord oppsummerte RVs begrunnelse for mistillit slik:

Først ga byråd Barstad feil informasjon til Samferdsels- og miljøkomiteen 5. november. Deretter tok hun en beslutning om å sette bystyrevedtaket av 6. november til side. Hun har altså brutt bystyrevedtak og sagt nei til fair play i Bislett-saken. Hun prøver nå å tvinge bystyret til å fatte vedtak uten å ha det beslutningsgrunnlaget bystyret påla henne å utarbeide.

Byråden vil at bystyret skal begrense seg til ei sammenlikning av epler og bananer.

I dag gjelder dette Bislett. I morgen kan det gjelde en hvilken som helst annen sak. Hvis bystyret godtar slik byrådsopptreden, vil til og med enstemmige vedtak i bystyret være verdiløse når byråden vil ha det slik.

Bystyrevedtak om fair play blir omgjort til politisk narrespill for å berolige befolkninga.

Det ble en merkelig debatt. Venstre, som er *mot* riving av Bislett, er med i

byrådet og følte seg bundet av den grunn. Ap er *for* riving av Bislett og brydde seg derfor ikke om at byrådet hadde brutt loven og gitt seg sjøl rett til å oppheve et bystyrevedtak. SV er *mot* riving og er *ikke* med i byrådet. Hans Petter Aas holdt på SVs vegne et krasst innlegg der han underbygde og utdypet den kritikken RV hadde lagt fram. Men da det kom til avstemning, støttet SV byrådet og stemte mot mistillit.

Er vedtaket lovlig?

18. juni ble også selve Bislett-saken behandla i bystyret. Mot stemmene til SV, RV, V og Jorun Bekkby vedtok bystyret at «*Nye Bislett/Revidert Nye Bislett Stadion legges til grunn for utbyggingen av Bislett stadion*». Samtidig ble det vedtatt at «*kostnadsoverslaget settes til 415 mill. kroner*».³

Fordi byrådet brøt loven i forberedelsen av saken, mener RV at vedtaket er ulovlig og bør oppheves. Vi ønsket derfor å bruke den bestemmelsen i kommuneloven som gir bystyremedlemmer rett til å kreve at departementet gjennomfører såkalt «lovlighetskontroll». Da må departe-

mentet ta standpunkt til om vedtaket «er blitt til på ulovlig måte».⁴

Loven krever at det er minst tre bystyremedlemmer som skriver under et slikt krav. Vi inviterte både Venstre og SV til å være med og kreve lovlighetskontroll. Begge sa nei takk, selv om de ikke var uenige i RVs argumentasjon. Dermed slapp byrådet å bli utsatt for lovlighetskontroll i denne etappen av Bislettsaken.

Hvis RV får 3 representanter i bystyret, i stedet for 2, kan vi i liknende saker i framtida kreve lovlighetskontroll uten å være avhengig av andre partier.

Kildehenvisninger

- 1 Dette komitemøtet ble filmet, slik at det er mulig å kontrollere akkurat hva byråden sa.
- 2 Byråds sak 165/03 Bislett stadion – sammenligning av alternativer.
- 3 Protokoll fra bystyrets møte 18. juni 2003, sak 227. Uttrykket *Revidert Nye Bislett Stadion* betyr at byrådet har tatt ut innholdet i noen bygningsdeler fra det opprinnelige prosjektet. Dette er gjort for at det iallfall på papiret skal se ut som at det er mulig å få til nybygg for 415 mill. kr.
- 4 Byrådslovens § 59, nr. 4 c.

Groruddalen – som alle bystyrepartiene nå er blitt glad i

Rett før valget i 2003 snakker alle partier vakkert om Groruddalen. Hvis de blir med på å gjøre noe etter valget, er det enda bedre. Fordi det meste fortsatt er ugjort i Groruddalen, syns RV det er grunn til å minne om litt av det Oslopolitikere sa og gjorde *tidligere*, før det ble populært å bry seg om den tettest befolka dalen i landet.

På de neste sidene finner du bystyrets sagn som er lite kjent blant velgere i Groruddalen. I 1997 behandla bystyret *Kommunedelplan for Groruddalens sentrale deler*. Den var utarbeidet av byrådet og deretter forberedt av en enstemmig Byutviklingskomitee. RV var ikke i den komiteen da, og var de eneste i bystyret som ikke var hoppende glade. Noen dager før bystyredebatte skrev Akers Avis på lederplass: *«Hadde kommunen innført miljøtiltak i samme tempo som de godkjente luftforpesterne til Aspelin-Ramm, NSB, Røkke og IKEA ville kommunedelplanens grønne staffasje for lengst vært realisert.»*

SV ønska seg «litt mer begeistring fra RV»

Denne beske kritikken fra Akers Avis dempet ikke bystyrets begeistring og glede den 11. juni 1997:

Terje Kristiansen, Ap: Det er grunn til å være glad for at kommunedelplanen for Groruddalens sentrale deler har fått en bred politisk tilslutning i komiteen.

Kari Pable, SV: Vi som politikere får ofte kjeft ute i befolkningen fordi vi ikke er flinke nok til å samle oss der hvor det er mulig å samle oss om politiske løsninger. Jeg mener denne saken er et eksempel på at vi kan hvis vi vil.

Siv Jensen, Frp: Kommunedelplanen legger grunnlaget for en radikal kursendring for Groruddalen. Det er ganske interessant å merke seg at en enstemmig komitee vil følge opp dette gjennom en handlingsplan.

Ann Kathrine Tornås, KrF: KrF hilser velkommen kommunedelplanen for et område som bebos av 1/4 av byens innbyggere.

Odd Einar Dørum, V: Jeg vil også slutte meg til rosen for det arbeidet som er utført i komiteen.

Den eneste som helte litt malurt i begeret var **Anne Minken, RV:**

RV deltar ikke i jubelkoret for kommunedelplanen for Groruddalen. Denne planen blir lagt fram som en miljøplan, men det viktigste og mest håndfaste budskapet i planen er økt næringsutbygging. Det betyr mer trafikk, mer forurensing, mer støy og flere astmasjuka unger. Da nytter det ikke med noen bra forslag om treplanting og elvevern, gangveier og sykkelstier. Det blir bare grønn staffasje så lenge kommunedelplanen går inn for å doble antall kvadratmeter næringsareal.

Beboerne i Groruddalen tror ikke lenger på miljøplaner på glansa papir. Hølaløkkaskandalen er ikke glemt. Kommunen våget ikke å gripe inn mot kapitalinteressene. RV går imot høyere tillatt utnyttelse i eksisterende næringsområder og mot enhver etablering av nye bilbaserte bransjesentre.

RV var alene i bystyret om å si nei til IKEA på Furuset. Vi er redde for at vi gjentatte ganger vil bli alene om å forsvare vedtatt service- og senterstrategi når nye bransjesentre presser på.

(...)

RV ber om å få en helhetlig og forpliktende transportplan for Groruddalen på bordet straks. Vi bygger på en rekke lokale forslag som vi ber om å få utredet og innarbeidet i planen. Vi trenger en tidfestet og

kostnadsberegnet plan. Kronene som må til må komme på kommune- og statsbudsjettet nå.

Kari Pahle, SV lot ikke den slags stå uimotsagt:

Først til representanten Anne Minken. Vi har vel aldri hørt RV delta i noe jubelkor i noen sak her i bystyret, så det er vel ikke så veldig overraskende. Jeg tror det kunne vært en fordel også med litt mer begeistring fra RV for at vi står bedre samlet i denne saken.

Et nærmest hårreisende RV-forslag

Et drøyt år senere uttalte bystyret seg om et kommende EU-direktiv om grenseverdier for svoveldioksid, nitrogenoksider, svevestøv og bly i luft.

Berit Jagmann (RV) benytta anledningen til å ta opp miljøsituasjonen i Groruddalen:

Den vedtatte handlingsplanen for tiltak mot luftforurensning som Oslo har vedtatt, inneholder ingen forpliktende forslag som kan bringe Osloluften ned mot de grenseverdier som kan bli satt i verk gjennom dette EU-direktivet vi behandler nå. Skal vi nå det målet må biltrafikken reduseres kraftig. Vi foreslår derfor at byrådet må legge fram en konkret plan med for-

pliktlende forslag til vedtak om hvordan grenseverdiene kan oppnås.

Som en god begynnelse foreslår vi at reguleringsplanen for Groruddalens sentrale deler blir tatt opp til ny behandling med sikte på å redusere de forurensninger en slik kraftig utbygging vil medføre. Dette kan blant annet gjøres gjennom å legge opp til et minimum av bilkjøring gjennom restriksjoner, en planmessig utbygging av kollektivtransporten og pålagt samordning av varelevering mm.

Da dette var sagt, ba SVs **Kari Pahle** om ordet:

Jeg har tegnet meg for å komme med noen kommentarer i forhold til representanten Jagmanns innlegg. SV vil støtte flere av de forslagene RV fremmer. Men jeg må få si at det er ganske fantastisk at man her fremmer et forslag om at hele kommunedelplanen for Groruddalens sentrale deler skal komme tilbake igjen til ny behandling. **Det får være visse grenser.** Behandlingen av den saken har tatt flere år med lange høringsrunder i lokalmiljøene i forhold til interessegrupper i byen. Bystyret brukte selv lang og grundig tid på å behandle denne saken, og bare tanken på at man kjapt

skulle kunne be om å få denne type saker tilbake igjen, synes jeg nærmest er bårreisende.

- Litt overflatekosmetikk er ikke nok

To måneder seinere, 15. desember 1998, behandla bystyret ei sak om oppfølging av planen for Groruddalens sentrale deler. Da begynte det å komme andre toner fra SV:

Hanne Fehn Dable (SV): Det må settes av penger til en tiltaksplan for Alna og vi må gå imot alle nye næringsutbyggingsprosjekter i Groruddalens sentrale deler de nærmeste fem årene. Det er fordi vi nå må si stopp, det holder i Groruddalen for en stund, inntil vi har fått gjort de miljøforbedringene som skal til og som trengs. Da først kan man begynne å bygge igjen.

Anne Minken (RV): Litt grønt og litt pynt, litt ryddeaksjoner og litt estetikk, det er vel og bra. Men jeg tror ikke det var det bystyret ba om, da vi ba om å få en oppfølging av planen. Miljøproblemene i Groruddalen lar seg ikke løse ved overflatekosmetikk.

Planen for Groruddalens sentrale deler begynner å få en interessant historie. I januar 1996 syntes daværende bystyremedlem Grete Horntvedt at byrådet somlet med planen,

slik at næringslivet ikke fikk videreutviklet sin virksomhet i området.

I juni 1997 ble planen behandlet og RV hadde to forslag, ingen utbygging som øker miljøproblemene og forslag om en helhetlig transportplan for å redusere miljøulempene, bedre kollektivtrafikken og sørge for kollektivforbindelse på tvers av dalen. De forslagene fikk bare RVs stemme.

- SV innrømmer at de tok feil

I dette bystyremøtet gikk **Anne Min-ken (RV)** tilbake til den kritikken SVs Kari Pahle hadde reist mot RV:

Kari Pable fra SV etterlyste faktisk litt begeistring fra RV, og syntes det hadde vært bra om et samlet bystyre sto bak planen. Da høringen om luftforurensning ble behandlet i september 1998, la RV fram et forslag om å behandle planen om sentrale deler på nytt. Da ble vi utsatt for nærmest direkte utskjelling fra Kari Pables side. Forslaget vårt var bårreisende, sa hun, og det får være visse grenser.

Men så hører vi på radioen i forrige uke og i dag her i bystyret, at SV nå innrømmer at de tok feil, at de ikke skulle stemt for planen om Groruddalens sentrale deler da den var oppe,

og at de nå foreslår byggeforbud i fem år i området.

*Nå skal Kari Pable få den begeistring hun ba om. **Flott! Velkommen etter, sier vi.***

Det er alltid imponerende når noen er rakrygget nok til å innrømme sine feil, men det er også nærliggende å spørre hvorfor. Kjensgjerningene var klare allerede den gangen. RVs argumentasjon har hele tiden vært den samme. Er det bare generell vingling fra SVs side eller er det begynnelsen på et valgår i Groruddalen?

Flere av Aps representanter fra Groruddalen er også opp-tatt av miljøet i dalen, kanskje de også kan ha tatt feil. Her får de nye sjanser, for RV legger fram forslag i dag på nytt, om ny behandling av planen.

Befolkningen i Groruddalen kjenner problemene på kroppen og har mange krav. Vi ber bystyret om å støtte dem. Ingen trailerparkering i dalen, Groruddalen tas ut av grunnlaget for vurdering av permanent plass. Det er viktig, fordi problemet bare er midlertidig løst på brygga. Lagring av snø må løses på Bekkelaget eller et annet sted hvor den kan renses. Hvis vi skal rydde opp får vi ta litt skikkelig i, og ikke bare rydde i skrothaugene.

Så ber vi om at vurdering av sammenknytninga mellom Tbanene i Groruddalen snart

kommer. Det ble vedtatt enstemmig i bystyret 11. juni 1997.

RVs forslag om at «Reguleringsplanen for Groruddalens sentrale deler må legges fram til fornyet behandling i et miljøperspektiv» fikk fortsatt bare RVs støtte. Ap var ikke kommet lenger enn at de gikk sammen med H, Frp, V og Krf og stemte ned RV-forslaget om «Ingen områder i Groruddalen skal benyttes til snødeponier». Dette er for øvrig seinere blitt vedtatt, etter at bl.a. Ap har snudd.

Men tre andre RV-forslag ble vedtatt:

- Det skal ikke opparbeides trailerparkering i Groruddalen.
- Det forutsettes at ved utbygging av miljølokk og tunneler skal avgassene renses og svevestøvet fjernes, slik at tiltakene ikke bare har effekt mot støyforurensing.
- Bystyret ber byrådet legge fram vurdering av sammenknytning av Grorudbanen og Furusetbanen.

I årene etterpå er det blitt mange uttalelser og vedtak. Enkelte er riktig positive. Men dessverre er det oftest en lang vei å gå fra at noe positivt blir vedtatt og til det virkelig blir gjennomført.

Skal det bli resultater, må de som bor og arbeider i Groruddalen i de nærmeste åra trå til enda hardere sjøl. RV skal fortsette å stille opp sammen med de som slåss for at det skal bli både levelig miljø og arbeidsplasser med ordna forhold i Groruddalen.

Vi kan nevne ett eksempel der RV er uenige med byrådspartiene. For å få plass til flere boliger ønsker byrådet å avvikle engroshandelen med frukt, grønt, blomster og planter på Økern. RV mener det er samfunnsmessig fornuftig å ha engrosleddet for frukt og grønt plassert så nært byen. Det finnes i dag ikke noe realistisk alternativ for å samle denne engroshandelen på et annet sted. Både flytting lenger vekk fra byen og ei oppsplitting vil få negative transport- og miljømessige konsekvenser for Oslo.

Da Veitvetbefolkninga vant første runde mot byrådet.

De som forsvarer lokalmiljøet på Veitvet vant en foreløpig seier i bystyrets møte 11. juni 2003. Ingen, ikke en gang Høyres egen bystyregruppe, våget å stemme for byrådets forslag om å bygge kollektivterminal på Veitvet og åpne den trange blindvegen Veitvetstubben for busstrafikk.

Dette eksemplet sier også litt om hvordan RV driver politisk arbeid. Sakens bakgrunn er noe nesten alle er for: Det trengs tverrgående kollektivruter i Groruddalen. Og de må legges opp slik at det blir enkelt å skifte fra buss til bane. Men RV mener det ikke nytter å få til gode løsninger uten å samarbeide med dem saken gjelder. Blant disse er sjåførene og berørte beboere.

Bente Løvås som er RVs medlem i Bjerke bydelsutvalg, begynte å arbeide med saken flere måneder før byrådet i mars la sin «løsning» på bordet.¹ På hennes initiativ ble saken tidlig diskutert også i bystyregruppa. Lenge før byrådet hadde bestemt seg tok hun kontakt med fagforeninga som organiserer sjåførene som var tiltenkt å kjøre buss gjennom Veitvetstubben. Denne smale gata har i flere tiår vært blindgate, og i praksis et slags gate-tun. Etter ei felles befarung der bystyregruppa møtte beboere og

faglige tillitsvalgte, syntes vi at vi var godt forberedt.

Da byutviklingskomiteen seinere kom på offisiell befarung, gjorde det inntrykk at en tillitsvalgt fra Oslo Sporveiers Arbeiderforening ga kort og klar beskjed om at det ikke ville bli aktuelt for dem å kjøre buss i Veitvetstubben. Byrådets forslag var i tillegg uforenlig med det høringsutkastet Samferdselsetaten nå har laget til Samferdselsplan Groruddalen. Den går bl.a. ut på at Veitvetveien skal bli miljøgate.

Det brede lokale forarbeidet la grunnlag for at RV, SV og Ap fremmet felles forslag om å avvise hele planen. Hadde vi fått med miljøpartiet Venstre, ville det blitt flertall.

Selv Høyre torde nå ikke å gå åpent inn for byrådets forslag. Deres smarte alternativ ble at «*Forslaget bearbejdes og fremlegges i forbindelse med kollektivplan for Groruddalen. Forslaget tilbakesendes byrådet*».²

Det var V, Krf og Frp som sikret at Høyre da fikk flertall i bystyret for dette vedtaket som åpner for omkamp mot Veitvetbefolkninga. Hvis de prøver seg på nytt, velger de kanskje et tidspunkt da det ikke er et kommunevalg i nær framtid?

For i alle fall å sette noen grenser for byrådets handlefrihet, fore-

slo RV at *«bystyret ber byrådet utrede et nytt alternativ med overgang mellom buss og Tbane på Rødtvet. Denne utredningen må ses i sammenheng med bygging av Bredivetdiagonalen»*. RV foreslo dette for å få utreda et annet alternativ for tverrgående kollektivtrafikk.

Først stemte både Høyre og Venstre mot dette.³ Men de snudde da de så at RV-forslaget ville få flertall i bystyret. Dermed ble dette et enstemmig bystyrevedtak.⁴

RV er for å opprette tverrgående kollektivruter i Groruddalen. Men vi godtar ikke at dette gjøres uten å samarbeide med og høre på de som blir berørt, deriblant beboere og sjåførenes tillitsvalgte.

Denne saken inneholder erfaringer som kan komme til nytte i kommende kamper om utviklinga i Groruddalen. I mange av sakene kan

evnen til alliansebygging nedenfra bli avgjørende for utfallet. Det handler om å bygge allianser og samarbeid mellom lokalbefolkninga og berørte fagforeninger slik det ble gjort i denne saka. Hvis en skaper en slik allianse mellom de som bor i dalen og de som jobber der, er sjansene større for at vi klarer å stanse høyrepolitikken, uansett hvem som først lanserer den.

Kildehenvisninger

- 1 Byrådssak 61 om Kollektivterminal på Veitvet ble lagt fram 13. mars 2003.
- 2 Protokoll fra sak 187 i byutviklingskomiteens møte 4. juni 2003. Ap stemte dessverre for dette Høyreforslaget i byutviklingskomiteen, men snudde og stemte sammen med RV og SV i bystyret.
- 3 I byutviklingskomiteens møte 4. juni 2003.
- 4 Protokoll fra bystyrets sak 179, 11. juni 2003.

I Høyrestyrte Oslo er det noen som er spesielt heldige

For fem år siden så bygginga av nytt sykehjem for bydel Nordstrand ut til å bli et nokså vanlig samarbeid mellom stat, kommune og entreprenører. Den mest aktuelle tomta var den høytliggende eiendommen Midtåsen 30. Bygninger og tomt ble ledige fordi den militære etterretningstjenesten flytta til nye lokaler. Bydelen utreda i 1999 en kombinasjon av ombygging og nybygg i kommunal regi.

Men det hele tok en annen retning da en forretningsmann med de riktige forbindelsene kom på banen til akkurat riktig tidspunkt.

En eller flere av Høyre-byrådene bestemte, trolig i begynnelsen av 2000, at kommunen likevel ikke skulle kjøpe Forsvarets tomt på Midtåsen. Man fant at det ble for dyrt for kommunen å kjøpe den statseide tomta. På den tiden ble forretningsmannen Atle Brynestad oppmerksom på hva som var i gjære. Han eller hans medarbeider snakket både med Forsvaret og rette vedkommende i kommunen. Rekkefølgen i saksbehandlingen ble snudd opp ned. Fra nå av gikk det Brynestads vei.

Atle Brynestad, som på dette tidspunktet ikke eide en eneste kvadratmeter tomt på Midtåsen, tilbød Oslo kommune at de i 20 år kunne få leie det sykehjemmet han

hadde til hensikt å bygge på Midtåsen. I praksis – om ikke formelt – overtok han det sykehjemsprosjektet bydelen lenge hadde hatt på tegnebrettet. Og byrådet fulgte opp. De inngikk en 20-årig leieavtale med Brynestad uten noen som helst form for konkurranse.¹

Ingen andre fikk konkurrere om en leiekontrakt verdt ca. 300 millioner. RV mener det er brudd på Lov om offentlige anskaffelser. I bystyret ble avtalen vedtatt mot RVs og SVs stemmer.²

Bygging av sykehjem er berettiget til statsstøtte gjennom Husbanken. Husbankens regler forutsetter at det ikke er mulig å få til en like god løsning gjennom utbedring av eksisterende sykehjem. Bydelen fikk i juni 2001 utreda et slikt alternativ med å kombinere rehabilitering og nybygg på Nordstrandhjemmet. Kommunens ledelse unnlot å informere Husbanken om dette. Hadde Husbanken fått full informasjon, kunne det skapt problemer for Midtåsenprosjektet.

Etter at bystyret hadde vedtatt den 20-årige leiekontrakten, kjøpte Brynestad tomta av Forsvaret. Han var heldig igjen. Forsvaret unnlot å annonsere på ordinær måte. Ja, Forsvarets bygningstjeneste brydde seg ikke en gang om å innhente en oppdatert takst som tok hensyn til

den inngåtte leieavtalen og den høye tomteutnyttelsen som ble tillatt. Oslo kommune bidro på sin måte med å oppfordre Forsvaret til å selge til nettopp Brynestad.

Dette tomtesalget og 300-millionerskontrakten kan derfor inneholde en betydelig pengegave fra det offentlige til Atle Brynestad. Konkurransereglene som ble brutt, skal jo forhindre den slags. RVs bystyregruppe har jobba lenge med saken. Vi ba byråd Ann Kathrine S. Tornås (Krf) om å utsette byggestart på Midtåsen inntil det foreligger en uavhengig undersøkelse av de kritiserte sidene ved saksbehandlingen. Hun, som ikke var byråd den gangen byrådet beslutta at kommunen ikke skulle kjøpe tomta, har dessverre avvist dette, med den begrunnelse at hun ikke har myndighet til å gripe inn i saken.³ Byråden sier det ikke er lov å utsette byggestart for å få undersøkt påstandene som er framsett om saksbehandlingsfeil.

Ubygd sykehjem ble salgbart investeringsobjekt

Atle Brynestads selskaper skal ikke drive sykehjem på Midtåsen. Når bygget en gang er ferdig, skal kommunen sette bort drifta til en annen privat aktør. Men Brynestads prosjekt var salgbart lenge før byggestart. På grunn av leieavtalen ble

Midtåsen 30 et interessant investeringsobjekt, med en sikker kontantstrøm i 20 år. I desember 2002, straks bystyret også hadde vedtatt reguleringsplanen, solgte Brynestad en stor del av prosjektet til Acta Real Estate AS. Dermed omsatte han en del av gevinsten sin i kontante penger lenge før første spadestikk. Vi vet ikke hvor stor del av prosjektet Brynestad solgte. Noen opplysninger som ikke er bekrefta, sier at han har solgt seg helt ut, og dermed innkassert hele gevinsten før byggearbeidet er i gang.

RV syns det er ille at ikke byråd Tornås (Krf) vil gripe inn for å sikre troverdig opprydding. Etter bl.a. å ha mottatt en rapport om Midtåsen-saken fra RV besluttet Kommunerevisjonen i juli 2003 å sette i gang granskning. Saken kommer til å rulle videre.

RVs bystyregruppe følger med etter evne når slik saker dukker opp. Men også i Midtåsen-saken har vi vært helt avhengige av innspill fra og samarbeid med andre som bryr seg om hvordan denne byen styres eller vanstyres. Heldigvis er det mange i Oslo som bryr seg.

Kildehenvisninger

- 1 Avtalen ble undertegna 4. juli 2001.
- 2 Vedtatt i bystyret 28. november 2001.
- 3 Notat 159/2003 fra byråd Tornås til Byutviklingskomiteen 19. juni 2003.

Når bissnissmenn har skytsengler i Rådhuset er det bruk for RV i bystyret

Etter at det daværende Høyrebyrådet i 1998 lanserte sin offensiv for privatisering og såkalt konkurranseutsetting,¹ har mange forretningsmenn strevd for å få et sugetør plassert i bykassa. Privatiseringsoffensiven har også skapt ny grobunn for korrupsjon. Enkelte av de som bruker tvilsomme forretningsmetoder ser nærmest ut til å ha englevakt i Rådhuset.

RV legger vekt på å avsløre den slags. En av de som har fått slik hjelp i Rådhuset heter Sharok Ezazi. Han var kommunal sykehuslege fram til september 2001. Han driver forretninger i mange bransjer og i flere land: Restaurant, privat psykiatrisk omsorg, barnevern, krydderimport og litt forskjellig annet.

Lucia i Solskinnskroken

I august 2000 sendte Grorud bydel en rapport til Erling Laes byrådsavdeling om denne allsidige forretningsmannen. Han var da ansatt i utdanningsstilling som lege på Aker sykehus, som fortsatt var kommunalt. Samtidig drev han privat næringsvirksomhet gjennom Luciatiftelsen. Her tilbød han omsorgsboliger for ferdigbehandlede psykiatriske pasienter som ble antatt å være voldelige eller vanskelige. Adressen var Solskinnskroken.

Grorudrapporten beskriver hvordan Aker-legen tilbød bydelen å yte privat omsorg til en av hans egne tidligere pasienter som var klar for utskrivning fra Dikemark. Prislappen var 3,2 millioner i året. Da bydelen foretrakk et annet omsorgstilbud som kostet det halve, ringte Aker-legen til sin tidligere pasient som fortsatt var på Dikemark og oppfordret han til å prøve å få omgjort vedtaket. Direktøren i Grorud bydel skrev at

Det anses som svært uetisk av en lege å ta kontakt med en pasient som beskrevet over.²

Pasienten har fortalt at Aker-legen bl.a. sa at «vi utlendinger må holde sammen fordi nordmenn ikke er til å stole på» og at «dersom du må

flytte inn dit må du lage et helvete slik at du kan komme deg over til Solskinnskroken».³

Med bakgrunn bl.a. i kunnskapen RV allerede hadde skaffet seg om denne legens rolleblanding og private bissniss, fremmet Erling Folkvord høsten 2000 et forslag i bystyret for å få slutt på at Oslo kommune behandler psykiatriske pasienter som om de er en slags handelsvare.⁴ Både byrådet og ordfører Per Ditlev-Simonsen møtte Grorud-rapporten og RV-forslaget med så uvanlige reaksjoner at det er grunn til å undres hva som driver dem.

- Intet nytt, mente Erling Laes byrådsavdeling

Ved byrådsavdeling for eldre og bydelene, som på denne tida var ledet av Erling Lae (H), fant man raskt ut at rapporten fra Grorud ikke inneholdt noe nytt som var verdt å reagere på.⁵ Byrådsavdelingen sendte derfor ikke rapporten videre til legens overordnede ved Aker sykehus. Tross den harde kritikken kunne Ezazi derfor fortsette med å være både sykehuslege og privat bissnissmann. Luciastiftelsen var på denne tida stort sett bemannet med kommunalt ansatte som Ezazi hadde vervet til å være selvstendige næringsdrivende hos han på fritida.

Da RV-forslaget endelig kom til bystyret 24. januar 2001 ble det en uvanlig debatt. Lederen i helse- og

sosialkomiteen, Tom Pape (Ap) innledet med å takke RV for jobben som var gjort:

Først vil jeg få lov til å takke og berømme RV, og kanskje spesielt Erling Folkvord, fordi han har reist en viktig prinsipiell diskusjon, slik at vi i dag kommer til å fatte et vedtak som er, tror jeg, av stor prinsipiell betydning for utviklingen av kommunens virksomhet fremover.⁶

Ordføreren viste handlekraft – for Lucia og Lae

Ordføreren var av en helt annen oppfatning. Da RV fikk ordet, viste ordfører Per Ditlev-Simonsen en helt usedvanlig handlekraft. Han gikk langt for å hindre Folkvord i å snakke konkret om saken og om hvordan byrådsavdelingen beskyttet Ezazi ved å hindre at Grorudrapporten kom fram til legens overordnede på Aker. Slik falt ordene i bystyret:

Erling Folkvord: Det forslaget fra RV, som er grunnlaget for denne debatten, ble levert i september. Noen uker før hadde en sykepleier på Dikemark fått buset sitt påtent. Mordbrannforsøket skjedde like etter at han og en tidligere Dikemarkkollega hadde brutt med Akerlegen bak Luciastiftelsen og opprettet sitt eget konkurre-

rende firma. Mannen som fikk huset påtent er medeier i det nye firmaet. Kompanjongen hans fikk et par haglladninger avfyrt mot ytterdøra i huset sitt, der han og familien bor. Det var litt av bakgrunnen for RVs forslag.

Hovedmannen bak Lucia-stiftelsen beuder overfor RV, at det er de to sykepleierne som sjøl har tent på eget hus, for å skade ham.

Ordføreren: Ordføreren føler faktisk at dette, som er en sak som man forstår er politianmeldt, egentlig ikke har noe i denne debatten å gjøre.

Erling Folkvord: Jeg hører hva ordføreren sier, men skal jeg få lov til å referere et skriftlig utsagn fra den aktuelle legen?

Ordføreren: Nei. Når vi først har tatt det standpunktet, så synes jeg vi får gå videre uten at vi går inn på den helt konkrete saken, og holde oss til det som egentlig er det private forslaget fra Folkvord.

Erling Folkvord: Jeg hører hva du sier. Jeg må i hvert fall få si at det var ikke bare RV som reagerte i fjor sommer.

Nåværende byrådsleder Erling Lae mottok i august en svært unik rapport fra bydelsdirektøren i Grorud bydel. Bydelsdirektøren skriver om hvordan denne Akerlegen, som kontrollerer Luciastiftelsen, og

de to utbryterne konkurrerte om en pasient. Det er tre forhold som ble framhevet i rapporten og i den vedlagte dokumentasjonen.

Det ene er at Akerlegen har deltatt i et møte der plassering hos Luciastiftelsen ble drøftet, samtidig som han sjøl har økonomiske interesser i dette foretaket. For det andre at tilbudet fra Luciastiftelsen, som var på nær 3,2 mill. kroner årlig, var omtrent dobbelt så dyrt som tilbudet fra et konkurrerende firma.

Ordføreren: Ordføreren er bekymret over dette, for så vidt ordføreren kan skjønne så går man nå veldig langt i retning av omtale av en konkret sak, som dreier seg om en person, som kan identifiseres. Det bør ikke høre hjemme i denne debatten, så vidt ordføreren forstår.

Erling Folkvord: Jeg går ut fra at du nå forlenger taletiden min tilsvarende avbrytelsene.

Ordføreren: Det skal vi ta oss av.

Til dagsorden

Erling Folkvord: Det er slik at i en privatisert verden, dette er til dagsorden, så er det slik at når Oslo kommune velger å kjøpe tjenester fra private næringsdrivende så må en få lov til å omtale leverandørers

forhold, når det er slik at jeg, som bystyremedlem, blir kjent med urovekkende forhold rundt vedkommende leverandør sin aktivitet. Jeg har et sterkt inntrykk av at byrådet, som tilsynsmyndighet, har forsømt sin oppgave. Jeg blir forundret hvis ordføreren vil avskjære videre argumentasjon som har et sånt grunnlag, for jeg oppfatter at jeg som bystyremedlem også har et visst tilsynsansvar og har en viss plikt til å argumentere ut fra urovekkende faktiske forhold som jeg er kjent med. Det var til dagsorden.

Ordføreren: Ordføreren skal ikke beskjære Folkvords taletid, men ordførerens følelse er at man nærmer seg en situasjon, i så fall, hvor tingene blir så identifiserbare, at det ikke bærer hjemme i et åpent møte i bystyret. Det er i grunnen det som er forholdet.

Erling Folkvord: Jeg forstår. Betyr det at ordføreren da vurderer å lukke møtet for den videre debatten?

Ordføreren: Hvis hr. Folkvord føler det slik at han er nødt til å fortsette denne argumentasjonen, så må vi faktisk gjøre det.

Erling Folkvord: Jeg synes ikke det er noe som tilsier lukking av møtet. Men jeg synes det er nødvendig å kunne referere et par faktiske påstander,

som er sendt fra bydelsdirektøren i Grorud bydel til Byrådsavdeling for eldre og bydelene, men uten navns nevning.

Ordføreren: Ordføreren føler fortsatt at det kan identifiseres, og står på sitt standpunkt. Hr. Folkvord må respektere det.

Erling Folkvord: Jeg skal prøve å respektere det som ordføreren sier. Men bydelsdirektørens konklusjon er at hun har påvist det hun mener er en svært uetisk handlemåte fra en lege. Sagt med min språkbruk, er det at jeg mener på et svært generelt grunnlag at det er uetisk av en lege å behandle en pasient som om pasienten var en handelsgjenstand, sjøl om legen nettopp har gått glipp av en betydelig ekstrainntekt ved å ha tapt en kontrakt.

Ordførere: Ordføreren opprettholder da det han har sagt, og innskjerper det nå. Byråden viser overfor ordføreren at disse opplysningene er fra et brev som er unntatt offentlighet og taushetsbelagt. Enten går vi nå over på en generell samtale omkring dette, eller så må vi fortsette dette i et lukket møte.

Erling Folkvord: Personlig mener jeg at det blir

Ordføreren: Jo, men, jeg tror

Erling Folkvord: Jeg vil bare fullføre det innlegget til forretningsorden. Jeg mener at denne debatten blir meningsløs,

Hvis jeg ikke får høve til å be om å få opplyst hvordan daværende eldrebyråd har håndtert en konkret rapport om det som beskrives som klanderverdige forhold. Hvis ordføreren velger å lukke møtet, er det belt greit for min del. Hvis ordføreren avskjærer meg fra å stille sånne kritiske spørsmål til byråden, blir jeg svært forundret.

...

Hvorfor snakket ordføreren usant?

Det ble en lang debatt om debatten i stedet for om byrådsavdelingens håndtering av Grorudrapporten. RV-representanten fikk ikke anledning til å fullføre innlegget. Per Ditlev Simonsen (H) oppførte seg denne kvelden som skytsengel for tvilsomme bisnissmetoder.

Vi vet ikke hvorfor, men vi vet at han formidlet en usannhet da han sa: «Byråden viser overfor ordføreren at disse opplysningene er fra et brev som er unntatt offentlighet og taushetsbelagt.» Hva betyr det når han sier at byråden viser overfor ordføreren? De to satt langt fra hverandre. Og hvordan viser man da at noe er taushetsbelagt? Sannheten er i alle fall at den anonymiserte Grorudrapporten ikke inneholdt noen opplysninger som var underlagt taushetsplikt.⁷

I de to og et halvt årene som har gått siden denne bystyredebatten, har både denne saken og kom-

munale millioner rullet videre. Bare i løpet av 2001 betalte bydeler i Oslo 4,8 millioner kroner til Lucicastiftelsen. Men 467 773 kroner av denne summen ble ikke inntektsført i stiftelsens regnskaper.⁸

Etter at ordfører Ditlev-Simonsen hindret opprydding, har RV utarbeidet en rapport om saken til bystyrets kontrollutvalg. Kontrollutvalget tok rapporten på alvor og vedtok nylig å sette i gang ei gransking. Både Fylkesmannen og politiet har også begynt å fatte interesse for pengestrømmene både i selskapssystemet rundt Stiftelsen Lucia og i andre selskaper som har tilknytning til den internasjonale forretningsmannen Sharok Ezazi.

RV mener det ble lettere for Sharok Ezazi å utvide virksomheten i Lucicastiftelsen fordi byrådet (dvs. daværende byrådsavdeling for eldre og bydelene) ikke behandlet Grorudrapporten korrekt høsten 2000. I dag driver Lucia-legen stort også innenfor barnevern, i tillegg til restaurantdrift, krydderimport og noe annet.

- ... den eneste kjøperen vi forholder oss til, sa byrådssekretæren

Sharok Ezazi sluttet ved Aker i september 2001. Men han fortsatte å gjøre forretninger med Oslo kommune. Kritikken som har vært rettet mot mange sider av hans bisnismetoder, hindret ikke at han 21. mars 2003 fikk skrive under kontrakt om

kjøp av de kommunale eiendommene Pilestredet 28–30, dvs. Blitzhuset og to forfalne nabohus.⁹

Sharok Ezazi hadde høyeste bud med 8,1 millioner. *«Dette er den eneste kjøperen vi forholder oss til,»* sa byrådssekretær Daniel Siraj da kjøperens navn ble kjent.¹⁰ Han tilføyde noen dager senere at *«økonomien teller mest, og våre folk sier at disse selskapene har økonomien i orden.»*¹¹

Etter hvert som flere og flere av Ezazis uryddige forhold ble avslørt gjennom en reportasjeserie over flere måneder i VG, økte skepsisen mot byrådssekretær Sirajs påstand også blant byrådspartiene. Til slutt torde ikke byrådet å selge Blitzhuset og naboeiendommene til Sharok Ezazi. Kunngjøringen om dette kom 11. juli.

Men for øvrig er det fortsatt «business as usual» i Lucia-konsernet og tilknyttete selskaper. Kommunerevisjonens granskingsrapport vil ikke foreligge før etter kommunevalget. RV fortsetter arbeidet for at Ezazis skytsengler i Rådhuset skal bli stilt til ansvar for sine handlinger.

Kildehenvisninger

- 1 Bystyremelding nr. 1/1998 om Konkurransetsetting.
- 2 Rapport datert 18. august 2000 fra Grorud bydel til byrådsavdeling for eldre og bydelene.
- 3 Brev datert 26.2.01 til direktøren ved Aker Sykehus fra institusjonen hvor pasienten fikk plass etter utskrivning fra Dikemark. Dette sitatet var ikke nevnt i Grorud-rapporten men samtalen var beskrevet.
- 4 Privat forslag fra RV fremmet i bystyret 27. september 2000. Behandlet i bystyret 24. januar 2001 som sak 9.
- 5 Muntlig opplysning fra Erling Lae til Erling Folkvord etter bystyremøtet 24. januar 2001. Lae sa at han selv ikke hadde visst om dette da det skjedde.
- 6 Bystyrereferat 24. januar 2001, sak 9.
- 7 RV fikk innsyn i rapporten 22. januar 2001 ved brev fra direktør Månun Andersen i Byrådsavdeling for eldre og bydelene.
- 8 Reportasje i VG 10. juli 2003.
- 9 Legen undertegnet kontrakten hos Kontorbedriften 21. mars 2003. Dette var en avtaleinngåelse på administrativt nivå med forbehold om bystyregodkjenning.
- 10 Intervju i Aftenpostens aftenummer 11. april 2003.
- 11 Intervju i Aftenpostens aftenummer 15. april 2003.

Utflyttinga av de statlige tilsynene er «som byfornyelse med israelsk bulldoser», sa Dagens Næringsliv

Onsdag 14. mai 2003 triumferte statsråden og markedsliberalisten Victor Normann (H) overfor fagbevegelsen. Journalister i Stortinget rapporterte at han «skinte som en sol» da Ap og SV godtok hans plan for å omdanne åtte statlige tilsyn i markedsliberalismens ånd, og samtidig flytte 900 arbeidsplasser ut av Oslo.

Statsråd Normann la sist vinter fram et forslag om storstilt omorganisering av Arbeidstilsynet og sju andre statlige tilsyn, slik at de ikke skal stå i veien for konkurranseutsetting, privatisering og annen samfunnsendring etter markedsliberalistiske prinsipper. Han brukte utflytting fra Oslo som et slags distriktspolitisk innpakningspapir.

Dagens Næringsliv beskrev sakas kjerne svært presist:

Tilsynene er valgt til utflytting fordi statens tilsyn skal omorganiseres radikalt. Normann skal selge en ny og annerledes tilsynsfilosofi [...] Det er lettere å skape nytenkning i en organisasjon hvis 90 prosent av de ansatte sier opp først. Det blir

som å drive byfornyelse med israelsk bulldoser.

På Youngstorget 1. mai høstet SVs byrådsleder kandidat Kari Pahle stor applaus da hun slo fast at det er statsråd Normann som bør flyttes på, og ikke 900 arbeidsplasser. Men bare 13 dager etter 1. mai-talen endte både Ap og SV opp med å støtte Victor Normanns «byfornyelse med israelsk bulldoser».

Byrådsleder Erling Lae (H) prøvde på sin måte å mildne Oslofolks raseri mot Høyre-regjeringens politikk ved å si at Victor Normann fører en «rå personalpolitikk». Både nåværende og kommende kommunalpolitikere i Ap og SV er i likhet med Erling Lae skuffet over ledelsen i partiet og stortingsgruppa.

Også RV har diskutert denne saken både lokalt i Oslo og i partiets landsstyre. Men til forskjell fra Ap, SV og H kom RV til én konklusjon: RV avviser forslagene i Stortingsmelding nr. 17 fordi de fremmer reaksjonære forslag i en salgsfremmende, distriktspolitisk innpakning.

Det er alvorlig at så mange partier holder gode taler for én politikk i Oslo og fører stikk motsatt politikk på Stortinget. Minst like ille er det at et tynt lag distriktspolitisk innpakningspapir var nok for å få stortings-

gruppene i Ap og SV til å støtte ei markedsliberalistisk omorganisering av Arbeidstilsynet og sju andre statlige etater. Årvåkenheten mot markedsliberale «løsninger» ser ut til å være nesten fraværende.

EU og GATS: Nei eller tja... eller kanskje eit lågmælt og diskré ja?

EØS er i praksis (...) et økonomisk medlemskap i EF med fri flyt av varer, tjenester, arbeidskraft og kapital. – Jens Stoltenberg 1993.¹

Dei siste åra har dei fleste kommunestyra stadig oftare vorti nøyddde til å rette seg etter lovar og vedtak som er vedtatt i Brussel. I tillegg blir GATS (Den allmenne avtalen om handel med tenester) no brukt som argument for å privatisere det som har vori drivi i kommunal regi. Dette kjem til å auke på.

Det er ikkje muleg å stanse privatiseringspolitikken utan å seie opp EØS-avtalen og seie nei takk til GATS. Men det er få som veit korleis ulike parti har stilt seg til desse spørsmåla. Fleire parti har eitt standpunkt i lokalpolitikken mens det same partiet står for det stikk motsette i Stortinget.

Like etter midnatt 29. november 1994 stod stemninga i taket overallt der nei-folk var samla – frå Lindesnes til Nordkapp. Den andre folkerøysinga sa eit klårt NEI til medlemskap i Europaunionen. Folkefleirtalet avviste Maastrichttraktaten som EU-samarbeid da var bygd på.

Berre 36 timer seinare behandla Stortinget fire internasjonale avtaler som er bygd på dei same marknads-

tide å leggje den aktive EU-kampen

liberale fri-flyt-prinsippa som vi finn i Roma- og Maastrichttraktatene:

- Avtalen om verdens handelsorganisasjon (WTO), med ein spire til overnasjonale organ.
- Den internasjonale meieriavtalen.
- Den internasjonale storfekjøtt-avtalen.
- Avtalen om offentlige innkjøp.

Ingen var overraska over at Ap og Høgre sa JA til desse avtalane. Det er mindre kjend at populære EU-motstandarar slo slag med JA-partia. Marit Arnstad (Sp) sa frå «*at Sp etter en samlet vurdering har valgt å gå inn for en ratifisering av den GATT/WTO-avtalen som nå foreligger.*»²

Med SV «tilbake i den politiske kvardagen»

Paul Chaffey (SV) sa og JA «*i erkjennelsen av at valgmulighetene er små, og i erkjennelsen av at denne avtalen bør bli en plattform for krav om reformer i det internasjonale handelsregimet.*»³ Det er den same prinsipielle argumentasjonen som Ap bruker for å bli med i Europaunionen for å forandre EU innifrå. Den parlamentariske leiaren i SV, Kjellbjørg Lunde (SV), var den som aller mest tydeleg varsla at det var på

bak seg. Ho ordla seg slik:

... og vi i SV er svært nøgde med resultatet av folkeavstemninga på måndag. Men no er vi tilbake i den politiske kvardagen, og nye krav blir stilte til oss alle. Det er no vi skal utnytte det beste i det nei som ble gitt på måndag.⁴

EU-tilhengjarane i Stortinget, som hadde tapt folkerøystinga, gledde seg stort over at dei store Nei-partia så lynraskt hadde komi tilbake til den «politiske kvardagen».

RV vart dessverre aleine om å seie nei til WTO og dei tre andre avtalane. Etter avstemninga oppsummerte presidenten at «ved

alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Rød Valgallianse bifaltes innstillingen med 128 mot 3 stemmer». Det var to utbrytarar i SV - Jorunn Hageler og Magnar Sortåsløkken. Dei trossa partileinga og sa nei til WTO. Ingen av dei er på Stortinget i dag.

Dette stortingsvedtaket er grunnlaget for at ulike regjeringar seinare har arbeidd iherdig for å innlemme Noreg i GATS-systemet.

GATS får store følgjer:

Det er viktig å forstå, i saklige termer, hva som står på spill. Under det foreslåtte GATS-regi-

met vil utenlandske utdannings- og helseselskap ha rett til å etablere seg i ethvert WTO-land. De vil ha rett til å konkurrere med offentlige institusjoner som sykehus og skoler om offentlige tilskudd. Standarder for helse- og undervisningspersonell vil bli underlagt WTO-regler for å sikre at de ikke er til hinder for handel.

Dette er ikkje hemmeleg. Det er berre så få politikarar og embetsmenn som snakkar offentleg om det. I eit intervju i Klassekampen i 2002 ga ein ekspedisjonssjef i Utdanningsdepartementet klar beskjed om følgjene av det nokså ukjende JA-vedtaket i Stortinget 30. november 1994:

Klassekampen: *Inntil nylig var det ikke så mange nordmenn som visste at vi har forpliktet oss til liberalisering i grunnskolen og den videregående skolen?*

Ekspedisjonssjef Klingstedt: *Kanskje ikke, men dette har ligget til grunn for norsk utdanningspolitikk i snart ti år. Dersom det kommer en internasjonal institusjon og etablerer en grunnskole i Norge, må vi behandle den likt som norske privatskoler.⁵*

Thorbjørn Jagland (Ap) fortener honnør for at han ikkje la skjul på at

Ap hadde liten respekt for NEI-fleirtalet ved folkerøystinga i 1994. På landsstyremøte i Ap. 11 desember 1994 sa han rett ut at :

Jeg vil håpe at vi kan være enige om å følge de prinsippene som er nedfelt i Maastricht-traktaten om den økonomiske politikken. Vi kan nå ikke bli medlem av den økonomiske unionen. Men vi kan ensidig pålegge oss selv å følge samme politikk. Norge har ført en økonomisk politikk helt i samsvar med Maastricht-traktatens kriterier. Derfor går det bra. La oss fortsette med dette. (Min utheving.)⁷

Like etterpå gjekk toppleiinga både i Sp og SV sterkt ut i ei kampanje for å avvikle det organiserte grunnplanet i *Nei til EU*. På dette punktett mislyktest dei, heldigvis.

Med EU-lov skal Jagland styre landet, sa Stangeland og Myrvoll

3. februar 1995 behandla Stortinget ei prinsippsak. Regjeringa la fram «Lov om gjennomføring av fellesregler om innenlands transport i EØS-avtalen». Stortinget skulle ta standpunkt til lovendringar som EU hadde vedtatt. Samferdselskomiteen, der dei kjende EU-motstandarane Magnus Stangeland (Sp) og

Inge Myrvoll (SV) var leiari og nest-leiari, sa samrøystes JA.

Regjeringa argumenterte tydeleg og sa frå om kva som var sakens kjerne. Den nye lova «skal sikre overholdelse av det alminnelige diskrimineringsforbudet i EØS-avtalen» ved å fastsette straff for den som tar ulike transportpriser «alt etter godsets opprinnelses- eller bestemmelsesland». Det handla og om å «avskaffe grensekontroll på vei eller vannvei», og «at også teknisk kontroll og dokumentkontroll av transportmidler som frakter farlig gods og lettberdelig mat, må utføres innanfor et lands område og ikke i form av grensekontroll».

I tillegg ba Regjeringa om eit prinsippvedtak slik at regjeringa i framtida kan innføre nye EU-forordningar og EU-direktiv på dette området som forskrift istadenfor som lov. Det betyr at departementet kan innføre nye EU-lover i Norge gjennom administrative vedtak. Stortinget behøver ikkje ein gong vite om det. Den framgangsmåten «vil også senere lette arbeidet med å gjennomføre eventuelle nye EØS-rettsakter på dette området i norsk lov», sa regjeringa.⁸

Dei store NEI-partia sa JA til dette òg. Og dei ville ikkje ha diskusjon om det. Erling Folkvord (RV) var første - og siste - talar da prinsipp-saka kom opp i Stortinget. Han la vekt på at den nye lov-

givinga var udemokratisk og miljøfiendtleg:

For at marknadsliberalismen i større og større grad skal kunne verke på transportsektoren, er det nødvendig å ha rekneskapsprinsipp og rekneskapsystem som gjer at ein kan samanlikne infrastrukturkostnadane ved ulike transporttyper. Det er eit nødvendig verktøy for at ein skal kunne hindre folkevald politisk innblanding ut frå kva slags transporttypar som ein ut frå miljø-, helse- og samfunnsomsyn ønskjer å leggje til rette for.

Folkvord kritiserte SV og Sp for at dei ville lovfeste at ein transportør skal straffast med inntil seks års fengsel hvis han med overlegg tilbyr billegare transport til ei lokal bedrift enn til ein utanlandsk konkurrent.

Den neste som tok ordet, var Odelstingspresident Dag Jostein Fjærevoll, som slo fast at «flere har ikkje bedt om ordet, og debatten er avsluttet». Denne dagen var det ingen som braut partidisciplinen korkje i Sp eller SV. Regjeringa fekk den fullmakta ho ba om - mot 1 røyst. Men i uformelle diskusjonar etterpå var det lett å merke at enkelte av partifellene til Stangeland og Myrvoll følte seg ille til mote. John Dale (Sp) var nok blant dei som likte dårleg det han hadde vori med på.

Inge Myrvoll som på dette viset var med og rydda veg for EU-lovgivinga i 1995, er no i 2003 SV sin ordførararkandidat i Rana.

I Oslo har byrådet (H+Krf+V) fått brei støtte for å opprette det dei kallar *Osloregionens Europakontor* i Brussel. Byrådet peiker sjølv på at dei gjer dette «*på et meget beleilig tidspunkt - rett i forkant av EUs utvidelse, en aktiv EU-debatt i Norge og reforhandlingen av EØS-avtalen*». SV og Ap har slutta heilhjerta opp om dette initiativet utan å reise eit einaste kritisk spørsmål om kva slags kontakt og samarbeid Oslo skal ønskje å utvikle. Dei framhevar i staden at Oslo har noko å lære bort. Oslo er jo kjent som den kommunen i Norge der det er vanskelegast å få innsyn i kommunal saksbehandling både for journalistar og folk flest. Men byrådspartia, Ap og SV meiner likevel at Oslo er best: «*Andre byer i EUs nåværende og fremtidige medlemsland har noe å lære av åpenhet i offentlig forvaltning og likestilling*.» seier det breie bystyrefleirtalet.

I Oslo bystyre 11. juni 2003 stemte både Ap og SV for at det Høgestyrte byrådet skulle få alle

fullmakter både til å etablere Oslo kommune sitt Europakontor i Brussel og etterpå opprette «*foreningen Osloregionens Europakontor*» saman med andre kommunar og fylke på Austlandet. Brusselkontoret åpnar 4. september. Byrådet brukte fullmakta bystyret ga til å tilsetje generalsekretær Vera Selnes i Europabevegelsen som leiar for kontoret. Dei som trur at dette blir noko anna enn eit propaganda- og påveringskontor for å knytte Noreg til EU, kan nokså snart bli skuffa.

Kildehenvisninger

- 1 Jens Stoltenberg i Aftenposten 28. august 1993.
- 2 Stortingsforhandlinger 30.11.94, side 1482.
- 3 Forhandlinger i Stortinget 30. november 1994, side 1488.
- 4 Forhandlinger i Stortinget 30. november 1994, side 1500.
- 5 Fra en artikkel av Maude Barlow i Røde Fane nr. 3/2001.
- 6 Ekspedisjonssjef Stig Klingstedt i Utdanningsdepartementet til Klassekampen 15. juni 2002.
- 7 Sitert etter side 3 i Thorbjørn Jaglands foredragsmanus.
- 8 Sitatene i dette og i foregående avsnitt er fra Odelstingsproposisjon nr. 26 (1994–95).

Det er en forskjell – og den kan bety mye for deg

RV arbeider for å få vekk det Høyre-styrte byrådet. Vi håper det blir en del av valgresultatet. Men når valgkampen er slutt, vil mange politiske løfter være glemt. Staten kommer til å fortsette en økonomisk politikk som betyr struping av økonomien til Oslo og andre kommuner.

Når valget er over, er Oslo en like klassedelt by som før

Om vi får et nytt byråd, vet vi ingenting sikkert om hva de *i praksis* står for når det gjelder privatisering og omdanning av kommunale virksomheter til AS. Vi husker at det forrige Ap/SV-byrådet omdannet Miljøtransport til et AS, som noen år etterpå ble underbydd av private firma der arbeiderne var uten pensjonsordning og hadde lavere lønn. Det er bare tre år siden Arbeiderpartiet stemte for å privatisere Bekkelaget rensesanlegg.

Kort sagt: Hverdagen kommer til å bli hard for Oslofolk flest.

Når det hardner til igjen, kommer det til å gjøre merkbar forskjell om det er én, to eller tre RV-representanter i Oslos nye bystyre.

Mange partier mener kommune-styrene alltid skal være lydige mot staten: Hvis staten struper kommunens økonomi, da er det kommune-styrets plikt å kutte i hjemmetjenestene, legge ned fritidsklubber, eller redusere lærerantallet i skolen. Ap-ordfører Ola Svaet i Sel kommune, var ærlig og rett fram da han på et åpent møte i november 2002 måtte begrunne hvorfor han og Ap ville legge ned en grendeskole:

«Vi er bare skrankepersonale for Erna Solberg»

Du har mange å velge mellom hvis du vil bruke stemmeseddelen til å få inn flere i bystyret som tar på seg rollen som «skrankepersonale» for regjeringas spare- og privatiseringskrav.

Men vil du ha bystyre- og bydelspolitikere som står på vanlige folks side og ikke hopper selv om det er selveste staten som sier «Hopp!»? Da er RV alternativet for deg.

**Bruk stemmeseddelen
15. september!**

Godt valg!

TOM SIDE

TOM SIDE

TOM SIDE

s. 1; Bruk noen minutter til å finne ut litt om hva partiene gjør i bystyret
➔ s. 2; Hvem styrer Oslo - og hvordan gjør de det? ➔ s. 4; Bystyret legger ikke ned ungdomsklubber... Det ordner bydelene ➔ s. 8; Hva slags «frihet» er det kommunene trenger nå? ➔ s. 10; Privatisering la miljøpolitikken under markedskreftene ➔ s. 12; Privatisering av vann og avløp er big business på kontinentet - og er på veg til å bli det i Oslo ➔ s. 15; «Bestemor på anbud» - hva mente en Ap-statsråd om det? ➔ s. 16; Når kommunen stjeler, mener de fleste i bystyret at det er nok å betale tilbake en del av det den har stjålet ➔ s. 19; TT - transporttilbudet som ble halvert ➔ s. 21; Da morsmålsopplæringa ble ofra i kampen om byrådsmyndighet ➔ s. 23; Kampen for morsmålsopplæring fortsetter i 2003 ➔ s. 25; Har hospitsprofittørene skytsengler i Rådhuset? ➔ s. 28; Skal vi finne oss i at den største hushaien i Norge er Oslo kommune? ➔ s. 31; Skal vi ha ei byfornyning som tvinger leieboere til å flytte? ➔ s. 33; «Du kan vel sove på stua?» ➔ s. 35; Hvem skal bestemme hvordan byen skal se ut? ➔ s. 37; Er det flere kjøpesentre folk i indre Oslo har mest bruk for? ➔ s. 40; Om folk må bo enda tettere på tettete Østkanten er det bra, syns Høyre, Frp og Ap ➔ s. 42; Skal prinsippet om å «sikre eierne en høyest mulig verdistigning på eiendommene» styre utforminga av den nye bydelen i Bjørvika? ➔ s. 45; Bislett - et slitent praktanlegg som Høyre, Ap og Frp vil rive ➔ s. 48; Groruddalen - som alle bystyrepartiene nå er blitt glad i ➔ s. 53; Da Veitvetbefolkninga vant første runde mot byrådet ➔ s. 55; I Høyrestyrte Oslo er det noen som er spesielt heldige ➔ s. 57; Når businessmenn har skytsengler i Rådhuset er det bruk for RV i bystyret ➔ s. 63; Utflyttinga av de statlige tilsynene er «som byfornyelse med israelsk bulldoser», sa Dagens Næringsliv ➔ s. 65; EU og GATS: Nei eller tja... eller kanskje eit lågmælt og diskret ja? ➔ s. 70; Det er en forskjell - og den kan bety mye for deg

RØD VALGALLIANSE

Osterhausgate 27, 0183 Oslo, tlf: 22 98 90 50

Faks: 22989055 - www.rv.no

